

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Állam- és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

**Zoofília és a büntetőjog: nemzetközi szabályozás és hazai
kihívások**

Kézirat lezárásának dátuma:

2024. december 10.

NYILATKOZAT MESTERSÉGES INTELLIGENCIA ALKALMAZÁSÁRÓL

Mint jelen pályamunka szerzője

nyilatkozom,

hogy tudományos dolgozatom elkészítése során a mesterséges intelligenciát igénybe vettem. A dolgozat elkészítéséhez a DeepL fordítót és az OpenAI ChatGPT-4 mesterséges intelligencia programot használtam a következő célokra: forráskeresés, hivatalos weboldalak felkeresése, valamint fordítás.

A felhasználás mértéke tekintetében nyilatkozom, hogy a ChatGPT-t a dolgozat témájához kapcsolódó releváns tudományos cikkek és szakirodalmi anyagok keresésének támogatására alkalmaztam. Továbbá a dolgozat 4. fejezetéhez kapcsolódóan a ChatGPT segítségével megtaláltam különböző európai országok hivatalos kormányzati weboldalait, ahol elértem a hatályos büntető törvénykönyveket és állatvédelmi törvényeket. A dolgozat egyes idegen nyelvű forrásainak és törvénykönyveinek magyar és angol nyelvre történő fordításához a DeepL fordítót és a ChatGPT-4-et használtam.

A dolgozat következtetéseit, érdemi tartalmát saját munkámként, önállóan készítettem el, a ChatGPT-4 mesterséges intelligenciát és a DeepL fordítóprogramot kizárólag kiegészítő, technikai segítségként vettem igénybe.

Kelt: 2024. november 13.

Tartalomjegyzék

1.	Bevezető gondolatok	2
2.	A zoofília büntetőjogi szabályozásának jogtörténeti vonatkozásai Magyarországon	4
2.1.	<i>Történeti gyökerek az egységes büntető törvénykönyv előtti időszakban</i>	5
2.2.	<i>Természet elleni fajtalanság vétsége a Csemegi-kódexben</i>	6
2.2.1.	<i>A bestialitás törvényi tényállása</i>	7
2.2.2.	<i>Részlet a bírói gyakorlatból</i>	8
2.3.	<i>A dekriminalizáció</i>	9
3.	Az elkövetők és a „sértettek”	11
3.1.	<i>Zoofília, mint parafília</i>	11
3.2.	<i>LINK – kapcsolat az egyes erőszakos bűncselekmények között</i>	12
3.3.	<i>Állatvédelmi rendelkezések az alkotmányokban</i>	14
3.4.	<i>Az állatok jogi státuszának kérdései</i>	14
4.	Nemzetközi kitekintés a zoofília büntetőjogi szabályozására	17
4.1.	<i>Zoofília az Európai Unióban: tagállami hatáskör vagy uniós felelősség?</i>	17
4.2.	<i>Az állatok sérelmére elkövetett szexuális cselekmények szabályozásának lehetőségei: négy európai ország büntetőjogi tényállásának elemzése</i>	20
4.2.1.	<i>Hollandia</i>	22
4.2.2.	<i>Németország</i>	22
4.2.3.	<i>Franciaország</i>	23
4.2.4.	<i>Svájc</i>	24
4.3.	<i>A zoofília jogi megítélése az Amerikai Egyesült Államokban</i>	25
5.	A magyar szabályozás jelene, jövője	26
5.1.	<i>Elegendő-e a jelenlegi szabályozás?</i>	26
5.2.	<i>Büntetőjogi szabályozás: pro és kontra</i>	30
5.3.	<i>De lege ferenda javaslat</i>	31
6.	Záró gondolatok	32

1. Bevezető gondolatok

Tudományos diákköri dolgozatom témája a zoofília büntetőjogi szankcionálása. A zoofília komplex – nem csupán jogi szempontból megközelíthető – kérdéseket vet fel, példaként említendők az állatorvostudományi, pszichológiai, pszichiátriai, kriminológiai, szociológiai, valamint etikai vonatkozások is.¹ Jelen dolgozat főként büntetőjogi, részben pedig kriminológiai aspektusokra fókuszál.

A dolgozat első és második fejezetében kvalitatív kutatási módszert alkalmazva a magyar és külföldi szakirodalom elemzését végeztem el, a negyedik fejezetben jogösszehasonlító módszert vettem igénybe a különböző országok büntető törvényeinek összevetésével. A dolgozat ötödik fejezetében empirikus kvalitatív kutatási módszer keretében interjút készítettem az Országos Rendőr-főkapitányság szakemberével.

Az emberek állatokkal elkövetett szexuális cselekményeire több fogalom használatos, egységes mindenki által használt definíció nincs. A két leginkább előforduló fogalom a *bestialitás* és a *zoofília*. Egyes szerzők mindkét definícióval operálnak, nem egyértelműen különbséget téve közöttük, mások elkülönítik a két fogalmat annak alapján, hogy míg a zoofília csak a hajlamot, vágyat jelöli, addig a bestialitás az állatokkal végzett tényleges szexuális cselekményre utal. A legtöbb szerző a zoofília meghatározást az egész jelenségre használja, beleértve a vágyat és a konkrét cselekményt is. Az értéksemleges *zooszexualitás* alkalmazására is történtek kísérletek, néhány szakirodalomban fellelhető, azonban kevésbé elterjedt, mint az előbb említett két definíció.²

A zooszexualitás fogalom használatát nem tartom helytállónak, mert ajánlatosabb, ha a definíció inkább a parafília jellegre utal, mintsem szexualitásra. Dolgozatom során a zoofília meghatározást fogom alkalmazni, kivéve, amikor olyan konkrét törvényi rendelkezésről írok, amely másik fogalmat használ. E körben kiemelném, hogy bár a zoofília definíció egyaránt jelöli az állatok iránt érzett szexuális vágyat, azonban, ha nincs a külvilágban érzékelhető jele, bűncselekményről nem beszélhetünk. Álláspontom szerint fontos lenne a distinkcióképzés a meghatározásokat illetően, illetve ezek következetes használata.

A mai modern társadalmakban kiemelt szerep jut az állatok és a természet védelmének, ami az adott államok jogszabályaiban is visszatükröződni látszik. Az állatok védelme érdekében megalkotott szabályozás a legtöbb országban két módon jelenik meg: egyrésztől úgy, hogy a

¹ VETTER Szilvia – ÓZSVÁRI László: *A zoofília megítélése és büntetőjogi szabályozása tizenöt európai országban*. In: Magyar Állatorvosok Lapja, 2019, (a továbbiakban: VETTER – ÓZSVÁRI 2019) 760.

² VETTER Szilvia: *Az állatkínzás szabályozása gazdasági és társadalmi mutatók tükrében*. Doktori értekezés, Gödöllő, 2020, (a továbbiakban: VETTER 2020) 47.

jogalkotó létrehoz egy állatvédelmi törvényt, amelyhez szabálysértési szankciókat kapcsol, másrészt pedig azokat az állatok ellen elkövetett cselekményeket, melyeket a társadalomra legveszélyesebbnek tart, a büntetőjog szankciós zárköve alá is helyezi.³

A zoofília gyakorlatilag egyidős az emberiséggel, melynek alátámasztására szolgál számos barlangrajz, mitológia történet és művészeti alkotás.⁴ Bár bizonyos, hogy az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények gyakorlatilag az idők kezdete óta jelen vannak, mégis sokan azt feltételezik, hogy büntetőjogi szankcionálását az említett XXI. századbeli tudatos állatvédelem hívta életre, azonban ez nem így van.

A téma hatályos jogban való aktualitásának alapja, hogy az európai és a nemzetközi színteret vizsgálva megállapítható, hogy a zoofília jogi megítélése nem egységes szerte a világon.⁵ A zoofília számos európai ország büntetőjogi tényállása között szerepelt már korábbi évszázadokban és szerepel jelenleg is. Az, hogy milyen cselekményeket rendel büntetni a jogalkotó, mindig változik az idők során. Az új büntetőjogi tényállások megjelenését befolyásolják a társadalmi, politikai változások, valamint a közvélemény és a társadalmi normák is.⁶ A zoofília szankcionálása terén folyamatosan változó tendencia figyelhető meg, a XX. század közepére az országok jelentős része dekriminalizálta a zoofiliát, majd az elmúlt tíz-tizenöt évben a legtöbb ország újból a zoofil cselekmények szankcionálása mellett döntött.⁷ Vannak olyan országok viszont – köztük Magyarország is, – amelyek nem követik a fenti tendenciát, és nem emelték vissza a tényállást a büntetendő cselekmények körébe.

Ha a hatályos jogszabályainkban keressük a zoofiliát, *expressis verbis* az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényben (a továbbiakban: Ávtv.) találjuk, illetve az *argumentum a simile* értelmezési módszerét alkalmazva, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban: Btk.) is, mint állatkínzás.⁸

Az Ávtv. 8/B. § értelmében *állatot a nemi vágy kielégítésére irányuló cselekmény során felhasználni tilos*. A magyar szabályozás a zoofília kapcsán ennyiben kimerül, közigazgatási szinten szankcionálható.⁹

³ VETTER 2020, 19.

⁴ Lásd például: Léda és a hattyú mitológiai története.

⁵ VETTER – ÓZSVÁRI 2019, 765.

⁶ A kriminalizációs normák a nemzetközi, nemzeti jogalkotási szinteken való kialakulásához Vö. AARONSON, Ely – SHAFFER, Gregory: *Defining Crimes in a Global Age: Criminalization as a Transnational Legal Process*. In: *Law & Social Inquiry*, 46/2, 2021, 455–486.

⁷ VETTER Szilvia: *Állatvédelmi jog*. L' Harmattan Kiadó, Budapest, 2024, (a továbbiakban: VETTER 2024) 91–92.

⁸ Btk. 244. § (1) bekezdése alapján, az állatkínzás alapesete: *Aki a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő*.

⁹ VETTER 2024, 93.

Visszaulva a korábban írtakra, melyben a zoofiliát az állatkínzás egyik megvalósulási formájaként azonosítom, az alábbiakat szögezném le: az állatok irányába elkövetett szexuális cselekmények két részre bonthatók. Egyrészt beszélhetünk olyan zoofil indíttatású cselekményekről, melyek nem alkalmasak arra, hogy általuk az állat fizikai fájdalmat érezzen vagy egészségkárosodást szenvedjen el. Az ilyen cselekmények, mint például az állat nemi szervének simogatása, az állatok méltóságának kérdését vetik fel, azonban az állatkínzás tényállását értelemszerűen nem valósítják meg. Másrészt vannak olyan zoofil cselekmények is, melyek által az állat szenvedésnek van kitéve. Az állatkínzás immateriális bűncselekmény¹⁰, ebből adódóan nem kell, hogy a gerinces állat maradandó egészségkárosodást szenvedjen vagy elpusztuljon az emberi magatartás következtében, elég annak a veszélye is. A nehézséget e körben az okozza, hogy nem egyszerű annak megítélése, hogy az adott cselekmény valóban alkalmas volt-e az állat maradandó egészségkárosodásának előidézésére, vagy akár annak pusztulására. Kérdésként merül fel, hogy a jogalkalmazó hogyan ítéli meg az ilyen eseteket, mely esetben tekinti állatkínzásnak.

A fő kérdés, amelyre a választ keresem tudományos diákköri dolgozatom keretében, hogy 2024-ben Magyarországon szükséges-e, közel hetven év távlatából, újra pönalizálni az állatokkal elkövetett szexuális cselekményeket, és amennyiben igen, milyen módon lehetne ezt megvalósítani. Ahhoz, hogy a fő kérdésre választ kapjak, több részkérdés megválaszolása szükséges, melyek a következők:

- a zoofília mióta van jelen a magyar büntetőjogban, a Csemegi-kódex hogyan szankcionálta,
- a jelenlegi megoldások elegendők-e vagy sem,
- milyen a megítélése az európai országokban, milyen megoldásokkal szabályozzák,
- milyen a társadalmi megítélése, valamint
- van-e a zoofiliát és a más erőszakos bűncselekményeket elkövetők között kapcsolat?

2. A zoofília büntetőjogi szabályozásának jogtörténeti vonatkozásai Magyarországon

Ahogy már a bevezető részben is kitértem rá, az emberek és állatok közötti szexuális kapcsolat történeti gyökereit már az őskorban megtaláljuk. A történelmi periódusok

¹⁰ BELOVICS Ervin – MOLNÁR Gábor – SINKU Pál: *Büntetőjog II. Különös rész*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2021, 384 – 386.

jellegzetességeinek áttekintésére a zoofília kapcsán *Hani Miletski: A history of bestiality*¹¹ című cikke kiemelendő tudományos írás, mely egészen az őskortól mutatja be a zoofília történetét.

Ahhoz, hogy vizsgálni tudjam a zoofília jelenét és jövőjét hazánkban, mindenképpen szükséges a szabályozás múltjának áttekintése, pontosabban a jogtörténeti fókuszú vizsgálódás, mely kettős tárgyú: egyfelől részét képezi a zoofília, másfelől az állatkínzás törvényi tényállásának tanulmányozása. A zoofília mellett, az állatkínzás tényállásával való foglalkozást annak okán tartottam szükségesnek, hogy képet kapjak arról, mennyire volt összhangban a két tényállás az adott periódusokban, például a szankciók szigorúsága terén. Az állatkínzás szabályozásának fejlődését nem tárgyalom olyan részletességgel, hiszen ezzel számos szerző foglalkozik, ellentétben a zoofiliával, amelynek magyar jogtörténeti vonatkozását tekintve nem áll rendelkezésre kifejezetten erre a témára specifikált szakirodalom. Az állatkínzás és a zoofília közös metszete az állat, mint elkövetési tárgy. Napjainkban mind a zoofília mind az állatkínzás szankcionálása mögött állatvédelmi okok húzódnak. Felmerül a kérdés, hogy a múltban milyen összefüggések kimutathatóak ki a két tényállás között.

2.1. Történeti gyökerek az egységes büntető törvénykönyv előtti időszakban

Ahhoz, hogy a jogtörténeti elemzést elvégezzem, sorra vettem a magyar büntetőjog történetének főbb állomásait, törvényjavaslatait és törvényeit.¹² A fejezetben főként a XIX. századtól vizsgáltam a zoofília előfordulását, onnantól, hogy első büntető törvénykönyvünk hatályba lépett. Egységes törvénykönyv híján a korábbi évszázadokat csak éritőlegesen vizsgáltam, kiemelve a zoofília szempontjából releváns vonatkozásokat.¹³

Régi törvényeink nem tesznek említést a természet elleni fajtalanságról, azonban a Praxis Criminalis – az 1687-ben III. Ferdinánd által szentesített büntető törvény – már szigorú büntetéssel, például tűzhalállal sújtotta a bestialitást elkövetőket.¹⁴

¹¹ MILETSKI, Hani: *A history of bestiality*. In: Andrea M. Beetz and Anthony L. Podberscek (eds.): *Bestiality and Zoophilia Sexual Relations with Animals*, Berg Publishers, Oxford, 2009, 15–34.

¹² A magyar büntetőjog fejlődésének forrásai: MEZEY Barna (szerk.): *Magyar jogtörténet*. Osiris Kiadó, Budapest, 2007, (a továbbiakban: MEZEY 2007) 312 – 341. BELOVICS Ervin: *Büntetőjog I. Általános Rész*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2022, (a továbbiakban: BELOVICS 2022) 29 – 31.

¹³ A nemi erkölcs elleni bűncselekmények jogtörténetének megismeréséhez az Árpádok korától kezdve Vö. MADARASSY-MOLNÁR Máté: *Adalékok a nemi erkölcs elleni bűncselekmények Csemegi-kódex előtti történetéhez*. In: Jogtudományi Közlöny, 2009/7-8, 343 – 351.

¹⁴ ANGYAL Pál: *A szemérem elleni büntettek és vétségek*. Attila-Nyomda Részvénytársaság, Budapest, 1937, (a továbbiakban: ANGYAL 1937) 73. ANGYAL Pál: *A magyar büntetőjog tankönyve (Második kötet, Különös rész I. füzet)*. Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.T., Budapest, 1912, (a továbbiakban: ANGYAL 1912) 219. KOMP Bálint: *Adalékok az egyes nemi erkölcs elleni bűncselekmények elméletéhez és bizonyításával kapcsolatos gyakorlati nehézségekhez*. In: Diskurzus - A Batthyány Lajos Szakkollégium Tudományos Folyóirata, IV. évfolyam 1. szám 2014, 16.

Az 1795-ös büntetőkódex tervezet értelmében a természet elleni fajtalankodás büntette körébe sorolandó a kéjvágy minden olyan kielégítése, amely nem természetes módon történik, idesorolva az elő állatokkal való szexuális érintkezést. A tervezet említ enyhítő és súlyosító körülményeket. Enyhítőként sorolja fel például a neveltetés hiányosságait, az erkölcsösség normáinak nem ismerését, illetve azt, ha a bűncselekmény csak kísérleti stádiumban maradt. Súlyosító körülmény, ha az elkövető magasabb társadalmi rangú, az aktust ismételten, vagy nyilvános helyen követte el. A kor felfogása szerint, az ilyen jellegű cselekményeket a bíróságoknak a nyilvánosságtól elzártan kell kezelniük, az állatokat pedig örökre el kell tüntetni az emberek szeme elől, annak érdekében, hogy a bűnnek még az emléke is megsemmisüljön.¹⁵

1843. évi Deák-féle javaslat szerint „*Természet elleni közösködésnek (... et bestialitas) legnagyobb büntetése három évi rabság leend.*”¹⁶

2.2. Természet elleni fajtalanság vétsége a Csemegi-kódexben

Az első büntető törvénykönyvünk az 1878. évi V. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről (a továbbiakban: Csemegi-kódex) 1880-tól lépett hatályba. A magyar szabályozás tekintetében vizsgálódásom leghosszabb részét az 1880-1962-ig terjedő periódus teszi ki annak okán, hogy a Csemegi-kódex hatálya alatt szabályozták bűncselekményként az állatokkal elkövetett szexuális cselekményeket, mint bestialitást.

A Csemegi-kódex így rendelkezett: „[...] embernek állattal elkövetett fajtalansága: a természet elleni fajtalanság vétségét képezi, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.”¹⁷ A Csemegi-kódex tehát bűncselekményként, vétségként szankcionálta az állattal elkövetett fajtalanságot. A legrészletesebb tudományos munka, amely a szemérem elleni bűncselekményekkel és ezen belül is a bestialitással foglalkozik ANGYAL Páltól származik, így a tényállást ez alapján fogom elemezni.¹⁸

A bestialitás jogi tárgya a nemi élet normális lebonyolításához s a contra naturam lebonyolítás szociális veszélyének távoltartásához fűződő jogvédelmet kívánó közérdek. A bűncselekmény a szemérem elleni büntettek és vétségek fejezetben helyezkedett el, ami

¹⁵ HAJDU Lajos: *Az első (1795-ös) magyar büntetőkódex tervezet.* Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, Budapest, 1971, (a továbbiakban: HAJDU 1971) 505.

¹⁶ ANGYAL 1937, 74.

¹⁷ 1878. évi V. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről, XIV. fejezet: A szemérem elleni büntettek és vétségek 241§.

¹⁸ ANGYAL 1937, 83 – 85.

következtetni enged arra, hogy a védendő jogtárgy nem az állatok, hanem a közerkölcs védelme volt.¹⁹

2.2.1. A bestialitás törvényi tényállása

A bűncselekmény elkövetési tárgya az állat, melynek élőnek kell lennie.²⁰ Az állat neme ANGYAL felfogása szerint közömbös, míg egyes külföldi szerzők szerint nő csak hímállattal követheti el a vétséget, a férfiak akkor is büntetendők, ha az állat velük azonos nemű. Az állattal elkövetett fajtalanság elkövetője férfi és nő egyaránt lehet.²¹ Aki az állatot az aktus céljára megszerzi, vagy tartja bűnsegédként vonható felelősségre. A bűncselekmény elkövetési magatartása a fajtalanság, amely kimerít minden nemi inger felkeltésére vagy kielégítésére irányuló olyan cselekményt, amelynek során a tettes nemi szerve érintkezésbe kerül az állat testével. Eltérő álláspont mutatkozik meg a külföldi szerzőknél, míg a német irodalom közönsésszerű tevékenységről beszél, addig az osztrák irodalom minden nemi ösztönnel összefüggő erkölcsöt és szemérmert sértő cselekményt az elkövetési magatartások közé sorol. A bűnösség tekintetében a szándék nemi ösztön felkeltésére vagy kielégítésére irányul. Az egység, többség körében ANGYAL megállapítja, hogy a folytatólagosan elkövetett fajtalanságok, ha egy akaratelhatározásból fakadnak és rövid időközben követik el, egységet alkotnak.²²

Jelen fejezetben csupán említést teszek néhány ország zoofiliát illető szabályairól, az egyes országok jelenleg hatályos büntető törvénykönyvbeli rendelkezéseinek külön fejezetet szentelek a dolgozatban. Az 1937-ben hatályban lévő büntető törvénykönyvek vonatkozásában megfigyelhető, hogy azok közül az országok közül, amelyek korábban nem büntették a zoofiliát, többen az évek elteltével mégis a büntetőjogi szankcionálás mellett döntöttek, ilyenek például a francia, a spanyol és a holland törvények. A bestialitást 1937-ben büntető országok – mint Ausztria, Norvégia, Németország – túlnyomórészt a büntetendő cselekmények körében tartották az idők során, erre az egyedüli ellenpélda a fentebb felsorolt országok közül Magyarország.²³

¹⁹ FINKEY Ferenc álláspontja szerint: „az ilyen bűncselekmények jogtárgya tulajdonképpen a közerkölcsösség, amelyek az uralkodó erkölcsi felfogást, az általános erkölcsi érzést durván felrázzák, sőt a nemi érüklözés tisztaságát physiologia szempontból is veszélyeztetik s ennyiben a közegészséget, mint társadalmi érdeket is sértik.” FINKEY Ferenc: *A magyar büntetőjog tankönyve* negyedik átdogozott kiadás. Grill Károly Könyvkiadó Vállalta, Budapest, 1914, 637.

²⁰ ANGYAL 1912, 221: „Ha a passzív alany, illetőleg az állat a fajtalanság elkövetésekor már nem élt, a cselekmény (nekrofília), mely csak élő lényeken elkövetve büntetendő, nem esik a Btk. 241. §-ának súlya alá.”

²¹ EDVI ILLÉS Károly: *A büntetőnovella zsebkönyve*. Révai Testvérek Irodalmi Intézet R.T., Budapest, 1910, 100: Az állattal való fajtalanságot nő is követheti.

²² ANGYAL 1937, 83 – 85.

²³ Uo.

Az állatkínzás tényállása 1879 óta van jelen a magyar büntetőjogban, ekkor még csak kihágásként volt szankcionálva.²⁴ Meglátásom szerint, ez is azt mutatja, hogy a bestialitás nem az állatok védelme miatt érte el a bűncselekmény súlyosságának fokát, sokkal inkább a közerkölcs, és a szexualitás társadalmilag elfogadott rendjének és tisztaságának megőrzése érdekében volt büntetendő cselekmény.²⁵ A bestialitás esetén a tényállás helye a szemérem elleni bűntettek és vétségek fejezetben már önmagában következtetni enged arra, hogy nem az állatok védelme volt a jogalkotó célja. Így volt ez a kihágásokról szóló büntető törvénykönyvben foglalt állatkínzás esetén is, amely mögött meghúzódó jogalkotói akarat célja sem az állatok védelme volt, sokkal inkább a társadalmi érdek, amely ahhoz fűződött, hogy az állatkínzással felérő cselekményeket ne kelljen külső szemlélőknek tapasztalniuk.²⁶

2.2.2. Részlet a bírói gyakorlatból

Az 1880-1961-ig tartó időszak bírói gyakorlatát feldolgozó döntvénygyűjtemények áttekintése során azt tapasztaltam, hogy nagyon kevés a rendelkezésre álló bírói döntés a bestialitást illetően, csupán két ilyen esetet találtam: „*A debreczeni tsz. kísérletet állapított meg. 241. § Bpest i T.: Vádlott beismerte azt, hogy a természet elleni fajtalanság elkövetése szándékában volt, és hogy azt meg is kezdte azzal, hogy szalmát tett a ló farához, arra rá is állott, és hogy kezét is a lóra reá tette; állítja továbbá, hogy azután a ló rugása akadályozta a szándékolt tettnek bevégzésében. Vádlott eme vallomásával szemben egy tanú azt vallja, hogy látta, midőn a vádlott a szeméremtestét is elővéve, azt a lóval érintkezésbe hozta, és e szerint a vádbeli cselekményt elkövette. Tekintettel vádlott részben való beismerésére, és habár egyetlen, de kifogástalan tanú vallomására a kir. Ítéletábrla a bevégzett bűncselekményt találta beigazoltnak. C : Hh. (891. okt. 20. 3432. sz.) Hasonló eset: C. 7993/1897. sz. (a v. egy kosárra állva, épen nemző szervét alarta elővenni, h. a. kanczalóval közösjöljön, mikor T. J. közbenjöttére szándékától elállott, felmentetett, mert cselekménye csak a Btk. 241. §-ába ütköző*

²⁴ 1879. évi XL. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a kihágásokról 86§: „[a] ki nyilvánosan, botrányt okozó módon állatot kínozt, vagy durván bántalmaz, úgyszintén, ki az állatkínzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi: nyolcz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő”. MEZEY 2007, 330: Az 1878 – 1879-es büntető kódexek alapján a bűncselekmények súly szerinti felosztása trichotóm jellegű volt, míg a bűntettek és vétségek a Btk.-ban, addig a kihágások a Kbt.-ban kerültek szabályozásra.

²⁵ A közerkölcs, mint jogtárgy átfogó tanulmányozásához Vö. SZOMORA Zsolt: *A nemi bűncselekmények egyes dogmatikai alapkérdései*. PhD értekezés, Szeged, 2008, 12–30.

²⁶ AMBRUS István: *Az állatkínzás bűncselekményének jogi tárgyai, egyes dogmatikai kérdései, valamint de lege ferenda szabályozása*. In: Magyar Jog, 2021/7-8., (a továbbiakban: AMBRUS 2021) 452–466.

vétség kísérlete, mely nem büntethető).²⁷ A két eset egyértelműen mutatja, hogy a bestialitás kísérlete nem büntetendő a Csemegi-kódex alapján, míg 1795-ös tervezet szerint a kísérlet csak enyhítő körülményként szerepelt.²⁸ Álláspontom szerint az esetek csekély számú előfordulása a döntvénygyűjteményekben nem arra enged következtetni, hogy valójában nem születtek volna ilyen ügyekben döntések, vagy ne lettek volna bestialitást elkövetők, sokkal inkább az alábbi három okot látom elképzelhetőnek:

- a legtöbb eset elsőfokon jogerőssé vált, elvi jelentőségű megállapítás nem született a bűncselekmény egyszerű megítélése miatt²⁹,
- az ilyen jellegű cselekmények sokáig „néma bűnnek” számítottak, igyekeztek a nyilvánosság elől elzártan kezelni,³⁰
- illetve a nagyfokú látencia is közrejátszhatott.

2.3. A dekriminalizáció

Az 1961. évi V. törvénnyel a Csemegi-kódex különös része is hatályát veszítette, az új szabályozás bestialitásról szóló rendelkezést már nem tartalmazott. Az 1961. évi V. törvény miniszteri indokolása a következőket tartalmazta:

„Az állattal elkövetett fajtalanság (bestialitás) pönalizálását magában véve nem okolhatja az a körülmény, hogy a bestialitás kétségtelenül visszataszító nemi kisiklás. A bestialitás - számos más perverz cselekményhez hasonlóan - nélkülözi a büntetőjogi figyelembevételre igénylő társadalomra veszélyességet. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a bestialitás tettesei rendszerint olyan személyek, akiknek sajátos körülményeik folytán nincsen lehetőségük arra, hogy nemi vágyukat normális úton elégítsék ki. Feltűnően sok közöttük az imbecillis vagy egyébként csökkent szellemi értékű személy. Az ilyenek éppen elméleti fogyatékoságuk miatt nem találhatnak szexuális partnert a másik nemhez tartozók között.

²⁷ VAVRIK Béla – GYOMAI Zsigmond (szerk.): *GRILL-féle döntvénytár, Büntetőjog, bűnvádi eljárási büntető törvénykönyv a büntettekről és vétségekről (1878: V. t.-cz.)*. GRILL Károly Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1905, 353 – 354.

²⁸ EDVI ILLÉS Károly: *A büntetőtörvénykönyv magyarázata (Második kötet)*. Révai Fivérek Kiadása, Budapest, 1894, (a továbbiakban: EDVI ILLÉS 1894) 250. EDVI ILLÉS Károly szerint sem büntetendő az ilyen bűncselekmény kísérlete.

²⁹ Jelen esetben egyszerű megítélés alatt azt értem, hogy a bestialitás elkövetése csupán ténykérdés volt, az állat részéről nem vizsgálták például azt, hogy sérülést szenvedett-e el.

³⁰ HAJDU 1971, 505: az 1795-ös javaslat is mutatja, hogy ezeknél a bűncselekményeknél célzott volt, hogy ne kapjanak széles nyilvánosságot. EDVI ILLÉS 1894, 251: „A természet elleni fajtalanság hivatalból üldözendő. A közhatalomnak azonban e tekintetben nagyon óvatosan kell eljárnia, nehogy tapintatlan fellépése által közbotrányt okozzon oly esetben, midőn a cselekmény még nyomtalanul elenyészett volna a bűzhűdt posványban, melyben keletkezett.”

Mindebből az is következik, hogyha bestialitás miatt szabnak ki büntetést, annak céljai rendszerint amúgy sem valósulhatnak meg.”³¹

A jogalkotó tehát úgy vélte, hogy a büntetőjogi szankcionálás nem indokolt hiszen:

- a cselekmény nem veszélyes a társadalomra,
- tetteinek rendszerint nincs más módjuk nemi vágyaik kielégítésére,
- és az előbbieik okán a büntetés céljai sem valósulnának meg.

Vajon a jogalkotó több mint fél évszázada megfogalmazott érvei ma is helytállóak lehetnek?

Az 1978. évi IV. törvényben továbbra sem szerepelt a tényállások között a bestialitás. A korábban csak szabálysértésként szankcionált állatkínzást viszont a 2004. évi X. törvény 2. §-a beemelte a bűncselekmények körébe. Az állatkínzás bűncselekménye³² a régi Btk.-ban a közrend elleni bűncselekmények között, a közbiztonság elleni bűncselekmények cím alatt helyezkedett el. Ennek oka az volt, hogy ezek a bűncselekmények általában nem konkrét személy jogait sértik vagy veszélyeztetik, hanem káros hatásuk ennél szélesebb kört, a társadalom egészét érinti. Fontos emellett kiemelni, hogy a büntetőjogi szankciók terén már nem pusztán a közrend védelme játszott szerepet, hanem az állat érző lényként való elismerése is.³³

Az állatkínzás és a zoofília tényállástani összefüggéseit vizsgálva megállapítható, hogy a XVII. és a XX. század között hasonlóság gyakorlatilag csak az elkövetési tárgy vonatkozásában lelhető fel, hiszen a bestialitás kapcsán egyik szerző sem hivatkozott az állatok védelmére, csupán, mint társadalmilag megvetendő szexuális cselekményre. A Csemegi-kódex alapján a társadalomra veszélyesség az elkövető természetellenes szexuális cselekményéből vezethető le, nem pedig az állat bántalmazásából. Ha összevetjük XIX-XX. század és napjaink szabályozását, akkor teljesen megfordul a szankcionálás eszköze, míg a Csemegi-kódex idején a bestialitás bűncselekményként, az állatkínzás pedig kihágásként, addig 2024-ben a zoofília

³¹ A Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyve, közzéteszi: az Igazságügyminisztérium, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1962, 475 – 476. SZOMORA Zsolt: *A fajtalanság és a nemi cselekmény (Büntetőjog-dogmatikai alapkategóriák jogösszehasonlító elemzése)*. In: Acta Iudicia et Politica, Szeged, 2007, 7–10.

³² 1978. évi IV. törvény 266/B. §.: (1) Aki a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, b) állattartóként, háziállatot, emlősállatot vagy az ember környezetében tartott veszélyes állatot elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. (2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a vadászatról szóló törvény által tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon vadászik, illetőleg a halászátról szóló törvény által tiltott halfogási eszközzel vagy módon halászik vagy horgászik. (3) A büntetés büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1)–(2) bekezdésben írt bűncselekményt olyan módon követik el, hogy az az állatnak különös szenvedést okoz.

³³ BERKES György (szerk.): *Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára*. (2.kiadás). HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2012: „A büntetőjog elismeri, hogy az állat érző élőlény, így nem lehet közömbös, hogy a tényállásszerű elkövetési magatartással bekövetkező szenvedése milyen mértékű.”

csupán közigazgatási szankcióval sújtható, az állatkínzás pedig bűncselekményként van szabályozva.

3. Az elkövetők és a „sértettek”

Az állatokkal szemben elkövetett szexuális bántalmazás körében szükségképpen megjelenik az ember és az állat. Az előbbi tényállastani szempontól nem kétséges, hogy mint a bűncselekmény alanya jelenik meg, az utóbbi viszont nem passzív alannak, csupán az elkövetési tárgynak tekinthető. Annak ellenére, hogy ez a kérdés dogmatikai szempontból tisztázott, dolgozatomban keretében indokoltnak láttam megvizsgálni az elkövetőre vonatkozó kriminológiai aspektusokat, valamint az állatok jogi státuszának kérdését, megítélését.

3.1. *Zoofília, mint parafília*³⁴

Az állatok iránt érzett szexuális vonzalom, akár csak gondolatban, akár tettekben is megnyilvánulhat, azonban nem kétséges, hogy mindkét formája szexuális zavarnak, vagyis parafiliának minősül.³⁵ „*A parafília kifejezés szexuális vonzalmat jelöl olyan tárgyak, helyzetek, lények vagy emberek iránt, amelyek/akik iránt az emberek többsége szexuálisan közömbös.*”³⁶ A DSM-5³⁷ tíz parafiliát tart nyilván, a megállapító diagnózis felállításához az alapvető követelmények a következők:

- az alany nagykorú,
- az állapot minimum hat hónapig fennáll,
- a szexuális késztetés tettekben is megnyilvánul,
- vonzódás tárgya akarata ellenére vonódik be az eseménybe,
- az állapot erős stresszt vagy jelentős életvezetési zavart idéz elő.

A DSM-5 által felsorolt parafiliák közé sorolható például a pedofília és a fetisizmus is. A zoofília a „más specifikus parafiliás zavar” kategóriájába sorolható.³⁸

³⁴ A szó jelentése: para: eltérő, hibás; filia: vonzódás. GRÁDNÉ FEKETE Mária – GRÁD András: *Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak*. HVG ORAC Kiadó, 2020, (a továbbiakban: GRÁDNÉ FEKETE – GRÁD 2020) 145.

³⁵ VETTER 2020, 18.

³⁶ HALLER József (szerk.): *Bűntettek kriminálpszichológiája*. Dialóg Campus, Budapest, 2020, (a továbbiakban: HALLER 2020) 60.

³⁷ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: A Mentális zavarok diagnosztikai és statisztikai kézikönyve az Amerikai Pszichiátriai Társaság (APA) kiadványa a mentális zavarok osztályozására. Vö. DE BLOCK, Andreas – ADRIAENS, Pieter R.: *Pathologizing Sexual Deviance: A History*. In: *The Journal of Sex Research*, Vol. 50, No. 3/4, Taylor & Francis, Ltd., April-June 2013, 276 – 298.

³⁸ HALLER 2020, 60.

Josef MASSEN kilenc formáját írta le a zoofiliának, mely kategorizálás a nekrofilia osztályozásán alapult, mivel a két parafília több hasonlóságot mutat. Példák az osztályozásra: a szerepjátékosok, a szadisták, a klasszikus zoofília és az erőszakos gyilkosok.³⁹

A parafiliások számát nehéz megbecsülni, nagyfokú látencia jellemzi. Gyakori, hogy egy adott parafiliás személy nem csupán egy, hanem több szexuális zavarban is szenved, többek közt ezért is lenne fontos az esetek feltárása és a kapcsolat megtalálása egyes elkövetők között, hiszen könnyen lehet, hogy egy állatokhoz szexuálisan vonzódó személy hasonlóan érez a gyermekek iránt is.⁴⁰ A parafiliák kialakulása sok esetben a gyermekkorra vezethető vissza, jellemzően szexuális készségük fejletlen, emellett személyiségüket az éretlenség jellemzi. Fontos azonban arra is felhívni a figyelmet, hogy a szexuális zavarok nem csupán szexuális bűncselekmények elkövetésével állnak összefüggésben, hanem más erőszakos – például élet és testi épség elleni – bűncselekményekkel is.⁴¹

3.2. *LINK – kapcsolat az egyes erőszakos bűncselekmények között*

A zoofília és más személy elleni bűncselekmények közötti kapcsolat kimutatásának alapjául szolgál, hogy az állatokkal elkövetett erőszakos cselekmények – mint például az állatkínzás – kapcsolatban állnak más, embereken elkövetett erőszakos bűncselekményekkel. Az amerikai szakirodalom ezt LINK-nek, „halálos kapcsolódásnak” nevezi.⁴²

Az 1960-as évek elején John MACDONALD amerikai pszichiáter az állatkínzást és az állatok megölését az emberekkel szembeni jövőbeli erőszak lehetséges indikátoraként azonosította.⁴³ Az állatkínzás és az emberölés közötti összefüggések nemcsak tudományos jogi, de irodalmi művekben is megjelennek.⁴⁴ Az állatokkal és az emberekkel szemben tanúsított kegyetlenkedés és bűncselekmények összefüggései külön tanulmányt igénylő témakör, így annak általános elemzése nem képezi dolgozatom részét, szűkebben csak az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények és az interperszonális erőszak összefüggéseit vizsgáltam.

³⁹ A zoofília osztályozásához Vö. PETRÉTEI Dávid – SCHREITER Katalin – TILKI Katalin: *Támpontok az állatkínzás nyomozáshoz*, Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest 2021, (a továbbiakban: PETRÉTEI – SCHREITER – TILKI 2021) 123 – 126.

⁴⁰ Alfred KINSEY szexológus 1940-50-es évekbeli kutatásai alátámasztották, hogy a zoofília sok esetben más szexuális parafiliával együtt jár, mint például a pedofiliával.

⁴¹ GRÁDNÉ FEKETE – GRÁD 2020, 145 – 158.

⁴² A National Link Coalition az egyetlen olyan nemzetközi oktatási és érdekvédelmi szervezet, amely az állatkínzás, a családon belüli erőszak, a gyermekbántalmazás és az idősek bántalmazásának megelőzéséért dolgozik azáltal, hogy megmutatja, hogyan kapcsolódnak ezek egymáshoz. VETTER 2024, 177.

⁴³ HOLOYDA, Brian J – NEWMAN, William J: *Childhood animal cruelty, bestiality, and the link to adult interpersonal violence*. (a továbbiakban: HOLOYDA 2022.). KAJÓ Cecília: *Aki állatot kínozt, az emberre készül?* Arsboni cikkíró pályázat, 2019.

⁴⁴ A magyar irodalomból CSÁTH Géza Anyagyilkosság és a Kis Emma novellái említhetők. Mindkét műben az emberölést brutális állatkínzás előzi meg.

Az állatkínzás és az emberekkel szembeni erőszak általános összefüggéseiről számos külföldi kutatás áll rendelkezésre. Sajnálatos módon magyar kutatás nincs, ebből kifolyólag az állatokkal szembeni szexuális cselekmények és az erőszakos bűncselekmények közötti összefüggésekről sem áll rendelkezésre magyar adat.⁴⁵ Amerikai kutatások azonban az alábbiakat támasztották alá: többek közt DEVINEY, LANE és RESSLER mutatták ki az összefüggéseket a zoofil orientáltság és az erőszakos bűncselekmények között. RESSLER kutatása alapján az emberölést elkövetők majdnem fele nyilatkozott arról, hogy kamaszkorában volt szexuális kapcsolata állatokkal.⁴⁶

Egy 2021-es esettanulmányban egy 30 éves férfit vizsgáltak, aki állatokat bántalmazott szexuálisan. 21 éves korában több nőtény állattal folytatott hüvelyi közösülést, gyakran az állat kényszerítésével, megkötözéssel vagy veréssel. Kilenc évvel később, néhány perccel egy lóval folytatott erőszakos anális közösülés után, kétszer, bal oldalt megszúrta nagybátyja feleségét, és pszichiátriai osztályra került. A személyiségtesztek ekkor borderline személyiségzavart állapítottak meg nála. Az alany antipszichotikus kezelést kapott, szupportív pszichoterápia mellett. A beteget ezután hat hónapig nyomon követték, mely alatt nem követett el újabb szexuális cselekményt állattal. A tanulmány írója kiemeli, hogy az eset is jól mutatja, hogy a társadalomnak a bestiális viselkedést a potenciális erőszak figyelmeztető jelének kell tekintenie, emellett hangsúlyozni kell a korai felismerés gyakorlati értékét a pszichiátriai betegek körében, tekintettel a megelőző lehetőségekre. Ezért az ilyen szexuális viselkedést feltáró kérdéseket rutinszerűen be kell illeszteni a pszichiátriai interjúba, mint a küszöbön álló erőszak kockázatfelmérésének lényeges lépését.⁴⁷

Álláspontom megegyezik a tanulmány írójával, kiemelten fontosnak tartanám azt, hogy itthon is legyenek olyan kutatások, amelyek feltárják a kapcsolatot az állatkínzók és az erőszakos bűncselekményeket elkövetők között, ezt követően lehetne csak lépéseket tenni afelé, hogy ezt a vizsgálatot a zoofil elkövetőkre szűkítve is elvégezzük.

⁴⁵ SCHREITER Katalin hivatalos kutatási kérelemmel fordult a Büntetés-Végrehajtás Országos Parancsnokságához, célja a fogvatartottak tekintetében annak vizsgálata volt, hogy az erőszakos bűncselekményeket elkövetők a múltban hajtottak-e végre zoofil jellegű cselekményeket, kutatási kérelme azonban sajnálatos módon elutasításra került a fogvatartottak emberi méltóságra hivatkozva.

⁴⁶ PETRÉTEI – SCHREITER – TILKI 2021, 119 – 120.

⁴⁷ FEKIH-ROMDHANE, F. – KHEMIRI, I. – RIDHA, R.: *Violence, bestialité et trouble de la personnalité borderline: à propos d'un cas*. In: Sexologies 30/3., 2021, 230 – 234.

3.3. Állatvédelmi rendelkezések az alkotmányokban

A zoofília szabályozása alkotmányjogi kérdéseket is felvet, amely két oldalról fogható meg, egyrészt kapcsolatban áll az állat jogi státuszának kérdésével, másrészt pedig a büntetőjogi szankcionálás lehetőségével is.

Az európai alkotmányokban az állatok védelme két módon mutatkozhat meg, egyrészt beszélhetünk fajvédelmi (környezetvédelmi), és egyedvédelmi szabályokról. Az utóbbi megoldás ritkább, ilyen ország például: Ausztria, Németország, Luxemburg, Szlovénia, Svédország és Svájc. A svájci alkotmány Európában különleges szabályozást tartalmaz az állatok méltóságáról, ami egyedisége ellenére számos kérdést vet fel, ugyanis kontextus nélküli, illetve kvázi csak iránymutatásként szolgál.⁴⁸ Ami Magyarországot illeti, az állatok egyedi szintű oltalmáról szóló rendelkezés nincs az Alaptörvényben.⁴⁹

Habár konkrét kutatás nincsen arról, hogy befolyásolja-e az alkotmányba foglaltak egy adott ország állatvédelmi gyakorlatát,⁵⁰ mégis úgy vélem, az összefüggés kimutatható. A fentebb felsorolt, egyedvédelmi rendelkezéseket tartalmazó európai alkotmányok közül Szlovénia kivételével mindegyik országban bűncselekmény a zoofília.⁵¹ Az előbbiekkal kapcsolatban azonban nem állítom kifejezetten, hogy a zoofília jelenleg azért nem büntetőjogi tényállás, mert az Alaptörvény nem rendelkezik az állatok egyedi védelméről, hiszen az állatkínzás is bűncselekmény, ettől függetlenül mégis azt gondolom, hogy jelző értékű lehet.

3.4. Az állatok jogi státuszának kérdései

Az állatok jogi megítélésnek kérdése rendkívül összetett témakör, mely már Arisztotelész gondolatai között is megjelent. A modern állatvédelmi jogszabályok azon a tézisen alapulnak, hogy az állatok érzelmi lények, és ezért nem csak az emberiség érdekében, hanem saját maguk miatt is tisztelni és védeni kell őket. Az Ávtv. preambulumban rögzíti, hogy „az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük

⁴⁸ VETTER Szilvia – ÓZSVÁRI László: *Az állatfajok és állategyedek védelme az európai országok alkotmányában, különös tekintettel az állatok "méltóságára"* In: Alkotmánybírószági Szemle, 2020/2., (a továbbiakban: VETTER–ÓZSVÁRI 2020) 11–18.

⁴⁹ VETTER 2024, 52: csupán a biodiverzitás védelméből vezethető le, hogy a fajvédelem alkotmányos érdek. Magyarország Alaptörvényének P) cikke: (1) *A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.*

⁵⁰ VETTER – ÓZSVÁRI 2020.

⁵¹ A luxemburgi állatvédelmi törvény (Loi sur la protection de la vie, la sécurité et le bien-être des animaux) 2018-as módosítással vezette be az állatok méltóságának fogalmát. A luxemburgi állatvédelmi törvény a tiltott cselekmények körében sorolja fel szexuális cselekmények végzését állatokkal, mely nyolc naptól három évig terjedő szabadságvesztéssel és 251 eurótól 200 000 euróig terjedő pénzbírsággal büntethető.

biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége.” Az állatok jogi státuszának specialitását az adja, hogy az európai országok legtöbbször bár dolognak minősülnek, mégis speciális védelemmel ruházza fel őket a jog.⁵² Az előbb idézett törvényi rendelkezésből gyakorlatilag arra következtethetünk, hogy az állat közelebb áll az emberhez, mint a dologhoz, hiszen az emberhez hasonlóan képes érezni és szenvedni is, ettől függetlenül az állatok továbbra is dolognak minősülnek a jog szerint.⁵³

Ha tényállástani szempontból vizsgáljuk az állatok jogi státuszát, a gerinces állat az állatkínzás bűncselekménynek elkövetési tárgya, nem pedig passzív alanya. Ha nem jogi szempontból nézem, meglátásom szerint az állat az állatkínzásnak – és a zoofiliának is – az áldozata. Jogi és viktimológiai szempontól azonban ezek a terminológiák nem helytállóak, hiszen csak az emberre használatosak. A Btk. környezet- és természet elleni bűncselekmények fejezetében a védendő jogtárgy leginkább a természet védelme és az egészséges környezethez való jogban fogható meg, az állatkínzás ebből a szempontból tehát nem illeszkedik szorosan a XXIII. fejezben lévő többi bűncselekmény közé.⁵⁴

A zoofilia témaköre kapcsán felvetődik az állatok szexuális integritásának a kérdése, amely a méltóságból való jogból fakad, amely pedig végsősoron a jogalanyiságra vezethető vissza. Általánosan elismert tény viszont, hogy jogalanyisággal az állatok nem rendelkeznek.

A jogi jogosultságok forrásai az olyan szervek, amelyek felhatalmazással rendelkeznek a jogalanyok számára jogok és kötelezettségek megállapítására. Ebből következik, hogy az állatokat a tételes jog minősíthetné jogalannyá.⁵⁵ David HUME álláspontja értelmében nem indokolt erkölcsileg az állatok embertől különböző kezelése, ugyanúgy racionális lények, mint az emberek, sőt ugyanolyan érzéseik is vannak. Jeremy BENTHAM sokszor idézett gondolata értelmében nem az a kérdés, hogy képesek-e gondolkodni vagy beszélni, hanem hogy tudnak-e szenvedni. Tom REGAN⁵⁶ a fenti állásponttal összhangban, a konzisztencia követelményére hivatkozva azzal érvel, hogy mivel az állatok releváns tulajdonságaikban megegyeznek az emberekkel, így az állatok erkölcsi jogosultságainak elismerése indokolt lenne.⁵⁷

⁵² VETTER 2020, 19.

⁵³ GYÖNGYÖSI Zoltán: *Az állatok joga és jogalanyisága*. Jogi Fórum publikáció, 2005.

⁵⁴ PETRÉTEI – SCHREITER – TILKI 2021, 15–16.

⁵⁵ TÓTH J. Zoltán: *Jogosultság-viszony és jogosultság-alanyok*. In: Ficsor Krisztina – Györfi Tamás – Szabó Miklós (szerk.): *Jogosultságok – elmélet és gyakorlat*, A Miskolci Egyetem és a Miskolci Akadémiai Bizottság által 2008. december 5-én és 6-án rendezett konferencia anyaga, Bíbor, Miskolc 2009, (a továbbiakban: TÓTH J. 2008) 75, 85.

⁵⁶ Tom REGAN (1938-2017) amerikai filozófus professzor, számos publikációja született az állati jogok témakörében.

⁵⁷ TÓTH J. 2008, 87.

Számos állatvédő vallja, hogy mivel a jogképesség nem feltétlenül kötődik az emberhez (lásd jogi személyek jogalanyisága), így ajánlatos volna az állatok számára is megteremteni. Nem mindenki osztja ezt az álláspontot, miszerint az állatok érdekét szolgálná azok jogalanyként való elismerése. Egyes szerzők szerint a dologi státusz előnyös az állatnak, hiszen ennek okán biztosít az ember számukra élelmet, ellátást. Mások a dologi státusz kibővítésében látják az állatjólét fejlesztésének esszenciáját, illetve az emberi magatartás korlátozásában.⁵⁸

Mindennemű zoofil indíttatású cselekmény esetén felvetődhet az állatok méltóságának és szexuális integritásának kérdése, leginkább mégis azokban az esetben, amikor a zoofil magatartás jellegéből adódóan nem alkalmas arra, hogy az állatnak fizikai fájdalmat okozzon. Amikor ugyanis állatkínzás is megvalósul, ez alapján felelősségre vonható az elkövető, de amikor állatkínzás egyértelműen nem valósul meg, a szankcionálás mögött az állat méltósága az egyik legfőbb érv.⁵⁹

Nem csupán az embereknél, az állatoknál is beszélhetünk fizikai, lelki és szexuális bántalmazásról is.⁶⁰ Az állat méltóságának egyik fontos aspektusa a szexuális integritás. Az állatok méltóságát tehát nem csak az erőszakos szexuális cselekmények sértik, hanem minden olyan zoofil cselekmény, amely nem tartja tiszteletben az állat szándékait, és ezért valamilyen erőszak alkalmazásával valósul meg. Az állat szexuális integritásának megsértése tehát először is nem attól függ, hogy mit érez az állat egy zoofil aktus során, hanem attól, hogy az ilyen aktus megfelel-e az állat szabad akaratának.⁶¹ Általánosan elismert tény, hogy az egyén szexuális szabadsága ott ér véget, ahol egy másik személy önrendelkezési joga kezdődik. Azokat az embereket, akik nem tudják önállóan érvényesíteni jogi álláspontjukat – mint például a gyermekek és a fogyatékkal élők – a modern törvények kiemelt eszközökkel védik, és lényegtelen, hogy esetleg önként vettek-e részt ilyen cselekményekben, vagy fizikailag sérültek-e meg általuk. Az állatok védelme érdekében is ezt a nézőpontot kellene alkalmazni akkor is, ha nem minősülnek személynek.⁶²

A fejezet elején kitértem arra, miszerint az állati méltóság elismerése az alapja a nem állatkínzó, de zoofil magatartások szankcionálásának. Ez összhangban áll azzal, hogy Svájcban elismerik az állatok méltóságát, és emellett a zoofil aktusok valamennyi formáját büntetni

⁵⁸ VETTER – ÓZSVÁRI 2020, 13.

⁵⁹ VETTER – ÓZSVÁRI 2019, 761.

⁶⁰ SÁTORI Ágnes: *Az állatokhoz való viszony a társas-társadalmi kapcsolatok rendszerében*. Doktori értekezés, 2006, 158.

⁶¹ BOLLIGER, G. – GOETSCHER, A. F.: *Sexual relation with animals (zoophilia): An unrecognized problem in animal welfare legislation*. In: Beetz, A. M. – Podberscek, A. L. (eds.): *Bestiality and zoophilia. Sexual relations with animals*. Berg, Oxford, 2009, 23–45.

⁶² Uo.

rendelik.⁶³ Az ilyen cselekmények büntetése azonban nem csak az állat méltóságában fogható meg, hanem az emberi magatartás korlátozásában is.

Németországban az állatvédelem alkotmányba emelése mellett állást foglalók egyik legfőbb érve a „fegyveregyenlőség” elérése volt az állatok védelme és más alkotmányos jogok viszonylatában.⁶⁴ Miért tartom ezt fontosnak kiemelni? Tegyük fel, hogy valaki szexuálisan molesztál egy állatot, viszont az állat bizonyítottan nem szenvedett fizikai károsodást, és annak veszélye sem állt fenn. Ha egyedvédelmi rendelkezés nincs az alkotmányba foglalva, ez esetben az elkövető felvethetné, hogy cselekményével csupán élt szexuális önrendelkezéshez való jogával, ugyanis a jogszabályok csak akkor szabályozzák a szexuális önrendelkezést, amennyiben az másik ember önrendelkezését vagy más jogát sérti. Amennyiben viszont az állatok nem minősülnek jogalanyoknak, illetve más jogsérelem sem merül fel az elkövetés kapcsán, gyakorlatilag lehetősége lenne az elkövetőnek, hogy azt mondja, egy alkotmányban foglalt joga áll szemben egy alkotmányban nem foglalt joggal.

4. Nemzetközi kitekintés a zoofília büntetőjogi szabályozására

Európában többféle megoldással élnek a zoofil cselekmények szabályozása terén, vannak országok, ahol:⁶⁵

- bűncselekmény a zoofília valamely, vagy összes formája, és a büntető törvénykönyv rendelkezik róla (lásd Németország),
- bűncselekmény a zoofília, viszont az állatvédelmi törvényben kerül szabályozásra (lásd Norvégia),⁶⁶
- közigazgatási szankcióval sújtható (lásd Magyarország),
- egyáltalán nincs róla törvényi rendelkezés (például Olaszország).

4.1. Zoofília az Európai Unióban: tagállami hatáskör vagy uniós felelősség?

Az állatjólét az Európai Unió egyik prioritásának tekinthető, amely az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 13. cikkéből is levezethető.⁶⁷ Az

⁶³ VETTER 2024, 91.

⁶⁴ VETTER – ÓZSVÁRI 2020: Előfordult például olyan eset Németországban, hogy a kábítás nélküli leölést, a vallásszabadságra hivatkozással engedélyezték. A vallásszabadsághoz való jog alkotmányos alapjog volt, szemben az állatvédelemmel.

⁶⁵ VETTER – ÓZSVÁRI 2019, 762.

⁶⁶ A norvég állatvédelmi törvény – Lov om dyrevelferd.

⁶⁷ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés II. cím 13. cikk: *Az Unió mezőgazdasági, halászati, közlekedési, belső piaci, kutatási, technológiafejlesztési és űrkutatási politikáinak kialakításánál és végrehajtásánál az Unió és a tagállamok teljes mértékben figyelembe veszik az állatok, mint érző lények kíméletére vonatkozó*

elmúlt 40 év során az EU állatjóléti jogszabályai megalapozott tudományos ismeretek alapján fejlődtek, javítva az állatok életminőségét a polgárok elvárásainak és a piaci igényeknek megfelelően.⁶⁸ Az Unió folyamatosan törekszik újabb és újabb szabályokat hozni az állatok jólétének garantálása érdekében.⁶⁹

A 2010-es években az Európai Bizottsághoz több kérdés érkezett a zoofíliával kapcsolatban. Egy brit képviselő 2012-ben hívta fel a Bizottság figyelmét arra, hogy Németországban számos „bestialitás bordélyház” létezik, annak ellenére, hogy az állatpornográfia terjesztése büntetendő. A képviselő álláspontja szerint helyénvalónak tűnne, hogy az EU beavatkozzon, és közös uniós szintű szabályokat vezessen be a bestialitás és az állatpornográfia illegálissá tétele, valamint az állatok megfelelő védelmének biztosítása érdekében, ahogyan azt a képviselő saját tagállamában (utalva az Egyesült Királyságra) is teszik. A képviselő kérte, hogy a Bizottság tisztázza, van-e tudomása arról, hogy a zoofília egyes EU-tagállamokban jelen van, illetve, figyelembe fogja-e venni ezt az állatvédelmi törvények uniós szintű vizsgálatakor?⁷⁰

A Bizottság válaszában kifejtette, hogy nincs tudomása az említett cselekményekről, továbbá leszögezte, hogy az EUMSZ 13. cikke szerint az állatjólétet csak azokon a területeken veszik figyelembe, ahol az állatokkal való bánásmód akadályozhat bizonyos uniós politikákat, például a mezőgazdaságot vagy a belső piacot. Ezért ez a kérdés továbbra is a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik.⁷¹

Egy másik Bizottsághoz intézett kérdésben egy olasz képviselő arra hívta fel a figyelmet, hogy bár az EU állatjóléti jogszabályai széles spektrumot ölelnek fel, mégis van olyan terület, ahol nyilvánvaló az állatok elleni erőszak, utalva – a fenti kérdéshez hasonlóan – az állati „bordélyházak” működésére. Kérdései a következők voltak:

- Elfogadja-e, hogy szexuális kielégülés céljából erőszakot követnek el állatok ellen?
- Miért nem védik az uniós szabályok az állatokat az ilyen típusú cselekményekkel szemben?
- Miért nem nyilvánítják az EU-s szabályok bűncselekménynek ezt a fajta erőszakot?

követelményeket, miközben tiszteletben tartják a tagállamok — különösen a vallási szertartásokra, kulturális hagyományokra és regionális örökségre vonatkozó — jogszabályi vagy közigazgatási rendelkezéseit és szokásait.

⁶⁸ European Commission: Main achievements about animal welfare.

⁶⁹ A Bizottság 2023. december 7-én javaslatot tett az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó uniós szabályok felülvizsgálatára, valamint a kutyák és macskák jólétére és nyomonkövethetőségére vonatkozó új szabályokra.

⁷⁰ Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question-E-005326/2012, Kay SWINBURNE.

⁷¹ Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question-E-005326/2012, (ASW).

- Ha a Bizottság nem ismeri ezt a problémát, miért nem hivatkozik a benyújtott petíciókra és az állatok szexuális zaklatásának képeit terjesztő weboldalakra, amelyek könnyen hozzáférhetőek a gyermekek számára?⁷²

A Bizottság válaszában szintén az EUMSZ 13. cikkére hivatkozott, miszerint az állatokkal folytatott szexuális cselekmények nem tartoznak az EU-s szerződésekben felsorolt konkrét uniós célkitűzések vagy szakpolitikák hatálya alá. Következésképpen a Bizottságnak nincs hatásköre a szabályozásra, így ez a kérdés továbbra is a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik.⁷³

2014-ben szintén az Egyesült Királyság képviselője intézett kérdést a Bizottsághoz, melyben nehezményezte, hogy sok tagállamban – köztük Belgiumban, Dániában, Svédországban, Finnországban és Magyarországon – még mindig nincsenek szankcionálva sem az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények, sem az állatpornográfia terjesztése. A képviselő tájékoztatást kért, hogy várható-e bármilyen szankció ezekre az országokra, annak érdekében, hogy ezáltal segítsék felszámolni a zoofiliát Európában?⁷⁴ A kérdésre a Bizottság új válasszal nem szolgált, csupán visszautalt egy korábbi válaszára, miszerint nincs hatásköre e kérdés szabályozására.

Látható, hogy bár az EU figyelmet fordít az állat- és környezetvédelemre egyaránt, a zoofiliát nem tartja kiemelt kérdésnek, és nem avatkozik be a tagállami jogalkotásba e téren. Az állatvédelem nem hanyagolható el, és fontos, hogy erre a megfelelő pozícióban lévő emberek felhívják a döntéshozók figyelmét.

A zoofília szabályozásának terén bizonyos országokban javuló tendencia figyelhető meg az EU-ban, mindez abból is egyértelműen kiderül, hogy a 2014-ben Phil BENNION képviselő által feltett kérdés óta Dániában⁷⁵ és Svédországban már bűncselekményként szabályozzák. Nem minden esetben figyelhető meg előrelépés, Finnországban például továbbra sem szankcionálják bűncselekményként az állatokkal szemben elkövetett szexuális bántalmazásokat. A szabályozások terén folyamatosan következnek be változások, Franciaország 2021-ben bővítette ki a zoofília tényállásának elkövetési magatartásait.⁷⁶ Romániában 2022-ben került szankcionálásra a zoofília, mely a törvény értelmében kettőtől hét

⁷² Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question-E-002512/2014, Cristiana MUSCARDINI.

⁷³ Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question-E-002512/2014, (ASW).

⁷⁴ Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question-E-004587/2014, Phil BENNION.

⁷⁵ BBC: Denmark passes law to ban bestiality.

⁷⁶ VETTER és ÓZSVÁRI 2019-es tanulmánya alapján Franciaországban nem minden zoofil cselekmény kerül szabályozásra, azonban a jelenleg hatályos verziót áttekintve azt tapasztaltam, hogy szigorították a törvényt 2021-ben.

évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁷⁷ Spanyolországban több hír árasztotta el az internetet 2023 óta, miszerint az ország dekriminalizálja a zoofiliát. Ez az állítás nem teljesen helytálló a szó szoros értelmében, viszont az tény, hogy az állatokat érintő szabályozás módosítására törvényjavaslatot nyújtottak be, mely kérdéseket vet fel.⁷⁸

4.2. *Az állatok sérelmére elkövetett szexuális cselekmények szabályozásának lehetőségei: négy európai ország büntetőjogi tényállásának elemzése*

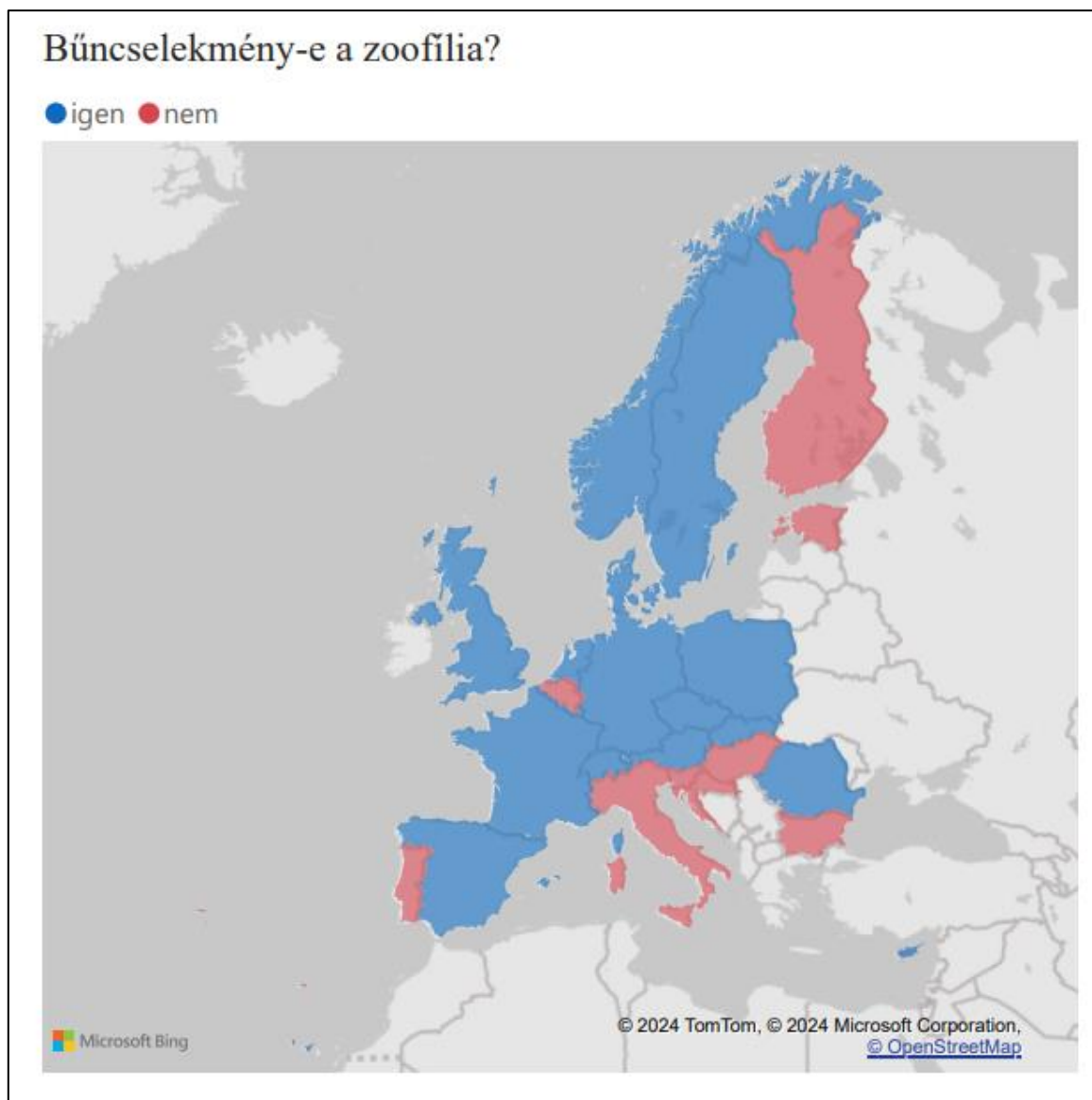
VETTER és ÓZSVÁRI 2019-ben végzett kutatása alapján a legkomplexebb szabályozás a zoofiliát illetően Norvégiában, Hollandiában és Svájcban volt. A leghiányosabb szabályozás, pedig Olaszországban, Szlovéniában és Magyarországon. A többi vizsgált európai ország – mint például Spanyolország, Dánia, Ausztria – ezek között helyezkedett el.⁷⁹

A fenti kutatásban szereplő információk kiindulópontként szolgáltak számomra, de lévén, hogy a kutatás óta öt év eltelt, vannak olyan országok, amelyek új szabályozást hoztak a zoofília vonatkozásában. Sajnálatos módon, viszont az is tapasztalható, hogy a rangsor legalján teljesítő országok jelenleg, 2024-ben sem mutatnak fejlődést. Kutatásom során huszonöt európai országot választottam ki, melyek esetén megvizsgáltam, hogy tartalmaz-e a büntető törvénykönyvük explicit módon zoofiliára vonatkozó bármely nemű rendelkezést, vagy ha nem, akkor bűncselekménynek minősül-e más törvény alapján. A kérdésre pusztán igen/nem választ kerestem. Az eredmény szemléltetésére az alábbi ábra szolgál:

⁷⁷ BÁNYAI Krisztina: *Az állatok jogi védelmének kérdései (kihívások és tendenciák, tekintettel egyes országok szabályozására)* című nemzetközi online konferenciáról. In: Ügyészek Lapja, 2022: A román szabályozásban külön törvény vonatkozik az állatok védelmére (205/2004. számú törvény, 2004. május 26.), amely többször módosításra került, 2008-ban az állatkínzás szabálysértési alakzatát bűncselekménnyé minősítették, a 2022-es módosítás pedig a szankciók súlyosbítását irányozta, kiszélesítve az elkövetési magatartások körét olyan cselekményekkel, mint a zoofília.

⁷⁸ The Local ES – Fact check: No, Spain has not legalised bestiality: Jelenleg az állatok „szexuális kizsákmányolását” bünteti a törvény, a megfogalmazás úgy változott, hogy a „szexuális jellegű cselekményeket... amelyek az állatnak kezelést igénylő sérülést okoznak” rendelné büntetni a továbbiakban. CAMPOS CASTANHEIRA, Mariana Monteiro: *Animal sexual abuse - a reality in Portugal and Spain*. In: dA.Derecho Animal (Forum of Animal Law Studies) 2019, vol. 10/4 123–154.

⁷⁹ VETTER – ÓZSVÁRI 2019, 763.

1. ábra. Bűncselekmény-e a zoofília egyes európai országokban (a szerző szerkesztése)

Ahogy az ábra is illusztrálja, a legtöbb vizsgált Európai országban bűncselekmény a zoofília. Bűncselekmény Ausztriában, Cipruson, Csehországban, Dániában, az Egyesült Királyságban, Franciaországban, Hollandiában, Lengyelországban, Luxemburgban, Németországban, Norvégiában, Romániában, Spanyolországban, Svájcban, Svédországban és Szlovákiában. Nem bűncselekmény: Belgiumban, Bulgáriában, Észtországban, Finnországban, Horvátországban, Magyarországon, Olaszországban, Portugáliában és Szlovéniában.

Vizsgálódásomat a fenti országok közül négy országra szűkítettem, melyek esetén áttekintettem a vonatkozó büntetőjogi rendelkezéseket, különös figyelmet fordítva a büntetési nemre, büntetési tételre, illetve arra, melyik fejezetben helyezkednek el a tényállások, és mely elkövetési magatartásokat bünteti. Míg a huszonöt ország kiválasztása véletlenszerű volt, a négy országot már tudatos szempontok alapján választottam ki. Németország és Svájc esetén

magyar jogrendszerrel mutatott hasonlóság, Franciaország tekintetében pedig a 2021-es új szabályozás adott okot a vizsgálatra.

4.2.1. Hollandia

A holland büntető törvénykönyv megítélésem szerint példaértékű a zoofiliát illető szabályozás tekintetében, a törvény széles körben rendeli büntetni az állatok szexuális bántalmazását, a szexuális bűncselekmények fejezetben. A törvény rendelkezése értelmében: *aki olyan szexuális cselekmény vizuális ábrázolását, amelyben egy ember és egy állat részt vesznek vagy látszólag részt vesznek terjeszti, nyilvánosan bemutatja, előállítja, behozza, kiviszi, vagy birtokolja, hat hónapig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő.*⁸⁰ Minősített eset, és egy év szabadságvesztéssel vagy negyedik kategóriás pénzbüntetéssel büntetendő, ha a bűncselekményt olyan személy követi el, aki hivatásánál fogva állatokkal foglalkozik. Nemcsak az állat és ember közötti pornográf képek terjesztését, hanem az állatokkal elkövetett szexuális cselekményeket is büntetni rendeli a holland törvénykönyv, sőt még azt az elkövetőt is, aki harmadik személyt bír rá ilyen cselekményre. Az a személy, aki állattal szexuális cselekményt végez, vagy arra készíti az állatot, hogy vele, vagy harmadik személlyel szexuális cselekményt végezzen, egy év hat hónapig terjedő szabadságvesztéssel vagy negyedik rendű pénzbüntetéssel büntetendő.

4.2.2. Németország

A német büntető törvénykönyv az erőszakos cselekményeket vagy állatokkal folytatott szexuális aktusokat ábrázoló pornográf tartalom terjesztése körében szabályozza a zoofiliát, viszont önmagában az állatokkal végzett szexuális cselekményeket nem.

*Aki olyan pornográf tartalmak tekintetében, amelyek állatokkal elkövetett erőszakos cselekményeket vagy szexuális cselekményeket ábrázolnak, 1. terjeszti vagy a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi, vagy 2. azt az 1. pont szerinti felhasználás céljából vagy más személy általi felhasználás elősegítése érdekében készíti, megszerzi, tartja, kínálja, reklámozza, az ország területére behozza, kiviszi három évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő.*⁸¹

Az állatpornográfia tényállása a szexuális önrendelkezés elleni bűncselekmények fejezetben helyezkedik el. A fejezet általános megjegyzések körében tárgyalja, hogy a védett

⁸⁰ A Holland Büntető Törvénykönyv – Wetboek van Strafrecht, Titel XIV. Seksuele misdrijven, Artikel 254c, 254d.

⁸¹ A Német Büntető Törvénykönyv – Strafgesetzbuch StGB Dreizehnter Abschnitt, Straftaten gegen die sexuelle Selbstbestimmung 184a §: Verbreitung gewalt- oder tierpornographischer, Inhalte XIII.

jogtárgy lényege a szexuális önrendelkezés, amely az emberi méltósághoz való jog része. Viszont kiemeli, hogy a szexuális önrendelkezési jog védelme nem kizárólagos célja a fejezetnek.⁸²

A rendelkezést a 2003. december 27-i törvénymódosítás iktatta be. A 184a §-ban megjelölt tartalom veszélyesebb a védett jogi érdekre nézve, mint az egyszerű pornográfia. A fizikai erőszak és a szexuális kielégülés kombinációját bemutató pornográf ábrázolások fogyasztása egyrészt a gyermekekben és serdülőkben a személyiségfejlődésükre káros torz elképzeléseket kelthet, másrészt „utánzó hatást” eredményezhet a szexuális vágyak erőszakos érvényesítésének lehetőségével való megismerkedés terén. A törvény kommentárja is szól arról, miszerint az állatokkal végzett szexuális cselekmények mentesülnek a büntetés alól, viszont a pornográf tartalmak nem.⁸³

A jogtárgy tekintetében a kommentár kimondja, hogy az emberi méltóság részét képező szexuális önrendelkezéshez való jog nagyon távoli, absztrakt veszélyeztetése jöhet szóba, lévén, hogy jogilag az állatok nem minősülnek egy országban sem jogalanyoknak, ennek okán szexuális önrendelkezésről nem beszélhetünk esetükben.⁸⁴

4.2.3. Franciaország

A francia büntető törvénykönyv értelmében *az állatok szexuális bántalmazása három évig terjedő szabadságvesztéssel és 45 000 eurós pénzbírsággal büntetendő.*⁸⁵ A törvény leszögezi, hogy a szükséges orvosi és higiéniai ellátás, valamint a mesterséges megtermékenyítéshez szükséges cselekmények nem tekinthetők bűncselekménynek. Minősített esetként van szabályozva, ha a cselekményeket csoportosan, kiskorú jelenlétében vagy az állat tulajdonosa vagy tartója követi el. Ezekben az esetekben az elkövető a négy év szabadságvesztéssel és 60 000 eurós pénzbüntetéssel büntethető. A törvény a bántalmazott állatok sorsáról is rendelkezik. Amennyiben az állat tulajdonosát elítélik, vagy ha a tulajdonos ismeretlen, a bíróság dönt arról, hogy mi történik az állattal. A bíróság elrendelheti az állat elkobzását, és előírhatja, hogy az állatot egy közhasznúnak elismert vagy közhasznúnak nyilvánított alapítványnak vagy állatvédő egyesületnek kell átadni, amely szabadon rendelkezhet vele. A fenti bűncselekmények elkövetőit további büntetésként az állattartástól és

⁸² DREHER, Eduard (szerk.): *Strafgesetzbuch und Nebengesetze*. 53. kiadás, Verlag C.H. Beck, München, 2006, 1179–1182.

⁸³ Uo. 1039–1043.

⁸⁴ Uo.

⁸⁵ A Francia Büntető Törvénykönyv – Code Pénal, Des sévices graves ou actes de cruauté envers les animaux: Article 521-1-1, Article 521-1-2, Article 521-1-3.

a szakmai tevékenység gyakorlásától való végleges eltiltással is el kell tiltani, amennyiben az e tevékenység által biztosított eszközöket tudatosan használták a bűncselekmény elkövetésére.

Az állat bántalmazásával kapcsolatos, fent említett bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos felvételek rögzítése bármilyen eszközzel és bármilyen adathordozón az állat bántalmazásában való bűnrészességnak minősül, és a negyedik osztályba tartozó bűncselekményekre meghatározott pénzbírsággal büntetendő.

Az ilyen felvételek interneten történő terjesztése két évig terjedő szabadságvesztéssel és 30 000 eurós pénzbírsággal büntetendő. Ez a cikk nem alkalmazandó, ha a felvételek rögzítése, birtoklása, terjesztése vagy megtekintése közérdekű nyilvános vitához való hozzájárulásra vagy bírósági eljárásban bizonyítékként való felhasználásra irányul.

4.2.4. Svájc

A svájci büntető törvénykönyv két fejezetében is tartalmaz zoofiliára vonatkozó rendelkezéseket. Szexuális cselekmények gyerekekkel fejezetben kerül szabályozásra, *ha valaki 12 év alatti gyermekkel szexuális cselekményt követ el, vagy a gyermeket más személlyel vagy állattal szexuális cselekményre készíti, egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*⁸⁶

A pornográfia fejezetben a törvény különválasztja azokat a cselekményeket, amelyek fiktíven mutatnak be szexuális cselekményeket és azokat, amelyek valódi ábrázolásokat tartalmaznak.

Aki az állatokkal végzett szexuális cselekményeket vagy kiskorúakkal végzett nem valódi szexuális cselekményeket tartalmazó felvételeket előállít, forgalmaz, reklámoz, kiállít, kínál, bemutat, továbbad vagy mások számára hozzáférhetővé tesz, megszerez, vagy elektronikus adathordozón vagy más módon beszerez vagy birtokol, három évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő. Ha a felvételek kiskorúakkal elkövetett valódi szexuális cselekményeket tartalmaznak, a büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés vagy pénzbüntetés.

Az a személy, aki megszerez, tart, importál, az ország területére behoz, kínál vagy tart olyan tárgyakat vagy felvételeket, amelyek állatokkal folytatott szexuális cselekményeket vagy kiskorúakkal folytatott nem valódi szexuális cselekményeket tartalmaznak, egy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő. Ha a

⁸⁶ A Svájci Büntető Törvénykönyv – Code pénal suisse 187.§. 1a.

felvételek kiskorúakkal elkövetett valódi szexuális cselekményeket tartalmaznak, három évig terjedő szabadságvesztést vagy pénzbüntetést kell kiszabni.⁸⁷

	Fejezet	Elkövetési magatartások	Büntetési nem	Büntetési tétel
Hollandia	Szexuális bűncselekmények	1.) Állatpornográf tartalom: - birtoklása, terjesztése, előállítása, behozatala, kivitele 2) Szexuális cselekmény végzése az állattal 3) Rábírás	- szabadságvesztés - pénzbüntetés	6 hónap – 1 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztés
Németország	Szexuális önrendelkezés elleni bűncselekmények	1.) Állatpornográf tartalom: - terjesztése, nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele, előállítása, beszerzése, szállítása, birtoklása, reklámozása, behozatala, kivitele	- szabadságvesztés - pénzbüntetés	3 évig terjedő szabadságvesztés
Franciaország	Állatokkal szembeni kegyetlenség	1.) Állat szexuális bántalmazása 2.) Zoofil cselekményt ábrázoló felvételek rögzítése, terjesztése	- szabadságvesztés - pénzbüntetés	4 évig terjedő szabadságvesztés
Svájc	- Szexuális cselekmények gyerekekkel - Pornográfia	1.) 12 év alatti gyermeket állattal szexuális cselekményre készíteti 2.) Állatpornográf tartalom: - előállítása, forgalmazása, reklámozása, kiállítása, kínálása, bemutatása, továbbadása, mások számára hozzáférhetővé tétele, megszerzése, behozatala, kivitele	- szabadságvesztés - pénzbüntetés	5 évig terjedő szabadságvesztés

1. táblázat. A zoofília törvényi tényállásának összehasonlítás egyes európai országokban (a szerző szerkesztése)

4.3. A zoofília jogi megítélése az Amerikai Egyesült Államokban

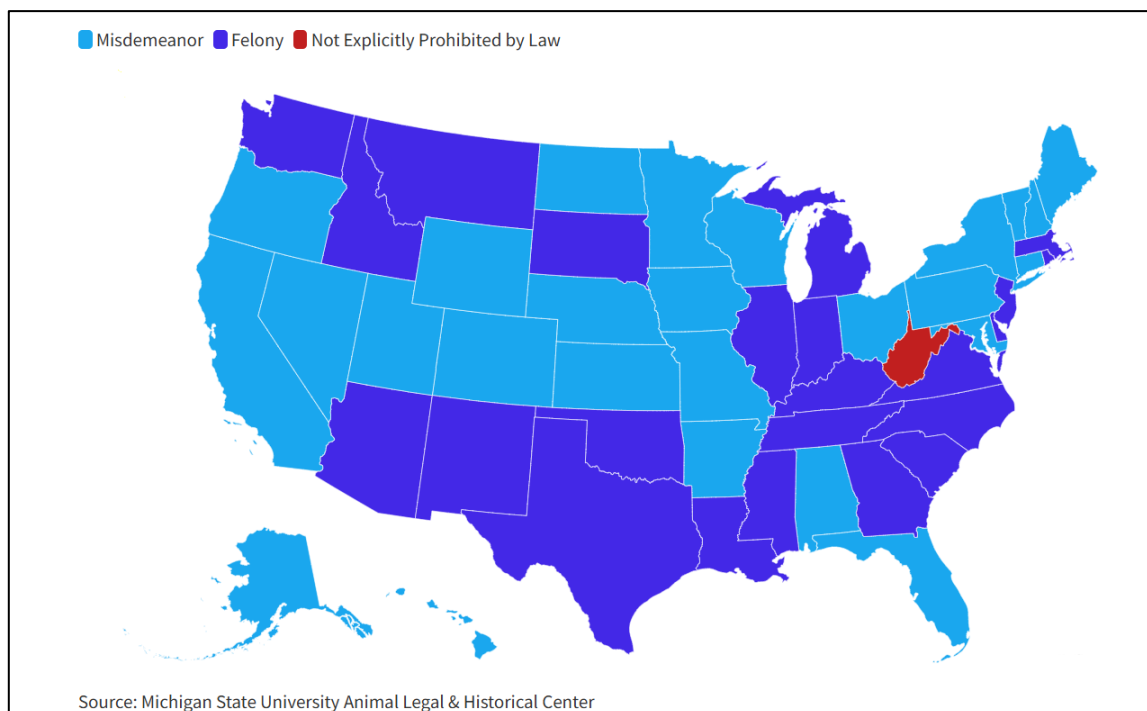
Az Amerikai Egyesült Államokban Nyugat-Virginia kivételével ma már minden államban van olyan törvény, amely szankciókat szab ki az állatokkal végzett szexuális cselekményekre. Egyes törvények azt is előírják, hogy az elítélt személyt pszichológiai vizsgálatnak kell alávetni.⁸⁸

Az USA-ban a szabályozás államonként eltérő és változatos rendelkezéseket tartalmaz a zoofíliát illetően, ami leginkább arra vezethető vissza, hogy a törvényt mikor hozták létre, és milyen céllal tiltották be akkoriban. Rhode Island jogszabály-nyelvezete például arra utal, hogy a zoofília szankcionálást valószínűleg az erkölcsre és a tisztességre vonatkozó megfontolások motiválták. Mississippi állam „természetellenes közösülségről” szóló rendelkezésként vezette be, „A közerkölcs és tisztesség elleni bűncselekmények” fejezete alá tartozik. A zoofíliát állatkínzásként kategorizáló törvények általában újabb keletűek, Kalifornia 2019-ben módosította törvényét „állatokkal való szexuális érintkezésre”, míg Hawaii 2021-ben fogadta el az első bestialitásról szóló törvényt.⁸⁹

⁸⁷ A Svájci Büntető Törvénykönyv – Code pénal suisse 197. §.

⁸⁸ HOLOYDA 2022.

⁸⁹ Uo.

2. ábra. Zoofília az USA-ban (forrás: Newsweek: Map Shows One State Where Bestiality Isn't Banned)

5. A magyar szabályozás jelene, jövője

A dolgozat korábbi fejezeteiben áttekintettem a zoofília jogtörténeti vonatkozásait, elvégeztem az elkövetők jellemzését, az „áldozatok” jogi státuszának elemzését, valamint jogösszehasonlítást végeztem az európai országok zoofiliát illető büntetőjogi szabályozása tekintetében. A téma ezen vonatkozásainak áttekintése szükséges volt ahhoz, hogy állást tudjak foglalni azzal kapcsolatban, hogy jelenleg hazánkban indokolt-e pönalizálni. Emellett azonban még elengedhetetlen – végső álláspontom kialakításához –, hogy a zoofília jelenlegi helyzetét vizsgáljam a magyar jogrendszerben.

5.1. Elegendő-e a jelenlegi szabályozás?

A jogi megoldásokat illetően a zoofília két síkon értelmezhető a magyar jogrendszerben. Ahogy a bevezető gondolatok közt utaltam rá, a zoofília explicit módon az állatvédelmi törvényben található meg.⁹⁰ A másik vizsgálandó aspektus az állatkínzás tényállása. E körben fontosnak tartom kiemelni, hogy az állatkínzás törvényi tényállása nem kerettényállás.⁹¹ Ennek

⁹⁰ Lásd 3–4. oldal.

⁹¹ EH 2008.1762: Az állatkínzás bűncselekményének törvényi tényállása nem ún. keretrendelkezés, hiszen az nem az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (továbbiakban: Ávt.) szabályaira utal vissza, hanem a büntetőjogban ismert fogalmakkal maga a büntető norma határozza meg az elkövetési magatartást. Btk. miniszteri indokolás: „[a]z állatkínzás tényállása nem keretdiszpozíció, bár a tényállás szempontjából az állatok

értelmében, tehát nem az Ávtv. egyes rendelkezései hivatottak tartalommal megtölteni, hanem maga a büntető norma határozza meg az elkövetési magatartást.⁹²

A fentiek értelmében az Ávtv.-ben foglalt tilalmazott cselekmények nem lesznek automatikusan az állatkínzás elkövetési magatartásai, nem ezért illeszthető a zoofília az állatkínzásba, hanem azért, mert amennyiben a zoofil magatartás során a bántalmazás alkalmas arra, hogy a gerinces állatnak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, az állatkínzás tényállása megvalósul. Így bizonyos zoofil cselekmények – meglátásom szerint – jelenleg is büntetőjogi tényállást valósítanak meg.

Az állatvédelmi eljárások egymásra hatása körében fontos kiemelni a *ne bis in idem* elvét, vagyis a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres értékelés tilalmát, ezzel kapcsolatban pedig az Alkotmánybíróság 38/2012. (XI. 14.), 8/2017. (IV. 18.), valamint 18/2022. (VIII. 1.) határozatait, melyekkel az AB elősegítette a fenti elv értelmezését. A 8/2017. (IV. 18.) határozatában az Alkotmánybíróság kimondta, hogy ha állatkínzás vétsége vagy büntette miatt büntetőjogi felelősség megállapításának van helye vagy a büntetőjogi felelősség kérdésében már jogerős marasztaló döntés született, akkor ugyanazon tényállás alapján indult állatvédelmi hatósági eljárásban ugyanazon jogellenes cselekmény miatt állatvédelmi bírság kiszabására ugyanazon személlyel szemben nem kerülhet sor, hiszen a büntetőjogi jogkövetkezmény megtorló jellegű szankciója mellett ugyancsak represszív célú közigazgatási szankció nem alkalmazható.⁹³ Egyértelmű tehát, hogy amennyiben az zoofil cselekmény állatkínzást valósít meg, az elkövetőt büntetőeljárás keretében kell felelősségre vonni. Kérdésként merül fel azonban, hogy vannak-e ilyen esetek.

A zoofília kapcsán kevés magyar szakirodalom áll rendelkezésre, azonban mégis mind utalnak arra, hogy állatkínzásként való megítélése korántsem egyszerű. A nyomozó hatóságnak nem könnyű feladat, amikor egy fotó, vagy videófelvétel alapján kell megítélni alkalmas volt-e a cselekmény az állat maradandó egészségkárosodásának előidézésére. Ennek megállapítása azonban nem jog, hanem szakkérdés, így jogszerű és szakszerű döntést csak eseti szakértő, szaktanácsadó vagy igazságügyi állatorvos szakértő szakvéleményének birtokában lehet mondani.⁹⁴

védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény [...] a háttérjogszabály, a tényállásban az elkövetési magatartást büntető norma határozza meg.”

⁹² AMBRUS 2021.

⁹³ BÁNYAI Krisztina: *Az állatvédelmi eljárások egymásra hatása és az alkotmánybírósági jogértelmezés*, Ügyészek Lapja tudományos-szakmai folyóirat, 2023.

⁹⁴ KAJÓ Cecília: *Mit mondott bíró úr: elmehetek vagy elmebeteg?* Arsboni cikkíró pályázat, 2019.

Az állatkínzás tényállásába illeszkedő zoofil cselekmények kapcsán kutatási kérelemmel fordultam az Országos Rendőr- főkapitánysághoz. Az interjú célja az volt, hogy megtudjam vannak-e ilyen esetek, és amennyiben igen, állatkínzásként ítélik-e meg a hatóságok. A szankcionálás lehetőségének kérdésével is nagyban összefüggött, hogy kérdésekre választ kapjak, mert azt gondolom, hogy az új tényállás lehetőségként való felvetését meg kell előznie, hogy következetesen legyenek alkalmazva a jelenlegi szabályok.

Az interjú során dr. Farkas Éva r. alezredes asszonnyal volt alkalmam beszélgetni, aki az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság, Bűnügyi Főosztály Korruptió és Gazdasági Bűnözés Elleni Osztály kiemelt főreferense, a szakterület országos szakirányítói feladatait látja el a környezet és természet elleni bűncselekményekkel kapcsolatban.

Az interjú elején az alezredes asszony leszögezte, hogy a jelenlegi normakörnyezetben az állatkínzás bűncselekmény kapcsolható a zoofiliához. Az állatokkal elkövetett szexuális bűncselekményekkel kapcsolatban konkrét statisztikai adatokkal nem rendelkeznek, azonban amikor az állatkínzások elkövetési módjait vizsgálták, az elemzés arra is kitért, hogy előfordult-e olyan eset, amikor zoofil cselekménnyel valósítottak meg állatkínzást. A vármegyék visszajelzése alapján csupán egy-egy büntetőeljárás során merült fel zoofil magatartás. Ezekben az esetekben az alap bűncselekmények mellett az állatkínzás nem képezte az eljárás tárgyát, így zoofil cselekménnyel kapcsolatos eredményes nyomozás lefolytatására nem került sor. Azokban az esetekben, amikor a zoofilia magatartása is megjelent, más bűncselekményi tényállás miatt került sor a nyomozás elrendelésére. Így előfordult, hogy a Btk. 208. § (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetése, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről pornográf felvétel megszerzésével vagy tartásával elkövetett gyermekpornográfia miatt büntetőeljárás lefolytatása.

Egy konkrét ügyben a kiskorú veszélyeztetésének tényállása úgy merült fel, hogy az édesanya feljelentette a gyermek édesapját, hogy a gyermek előtt fajtalanodik az állatokkal, tekintettel arra, hogy a fajtalanokodásra nem volt bizonyíték, így az állatkínzás gyanúja nem volt megállapítható. Egy másik esetben pornográfia tárgyában érkezett bejelentés a nyomozó hatóság felé, ahol egy nő és állat közötti szexuális kapcsolat volt ábrázolva a felvételen. A világhálóra feltöltött felvételek esetében, különösen nagy nehézséget jelent az elkövetők azonosítása, mivel az ilyen tartalmak forrása – például, hogy ki, mikor és hol készítette vagy töltötte fel az anyagot – gyakran visszakövethetetlen.

Az alezredes asszony elmondása szerint nincs tudomása olyan konkrét ügyről, amely kimondottan zoofilia, mint állatkínzás bűncselekmény miatt indult volna. Bár elképzelhető, hogy volt ilyen eset, azonban munkája során nem került előtérbe. Hangsúlyozta, hogy

amennyiben olyan sérülést szenved az állat, amely maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, abban az esetben büntetőeljárás keretében vizsgálható, egyéb esetben nem bűncselekmény, hanem közigazgatási eljárás keretében járnak el a hatóságok.

Kérdéseim arra is irányultak, hogy milyen bizonyítási nehézségei vannak a zoofil cselekményeknek, illetve, hogy mi a szerepe az állatorvosoknak a bizonyítási eljárásban. A bizonyítékok ugyanazok, mint az állatkínzásnál, tehát az állat állapotának vizsgálata szükséges. Az állatkínzás esetén az állatorvos által adott lelet, valamint a kirendelt igazságügyi szakértő véleménye, ami bizonyítékként szolgál. A szakértő kirendelése akkor szükséges, amennyiben az állatorvosi véleményben lévő információnál több szükséges a bűncselekmény bizonyításához. Például, ha azt is bizonyítani akarja a nyomozó hatóság, hogy az állat elkövetéskori állapota milyen magatartás következtében állt be, ilyenkor az állatról készült látlelet, valamint a helyszíni szemle dokumentumait felhasználva foglal állást a szakértő.

Az alezredes asszony álláspontja szerint nincs szükség külön zoofília elkövetése miatt új büntetőjogi tényállásra, az állatkínzás kellőképpen lefedi az ilyen eseteket. Ugyanakkor rámutatott, hogy a zoofil cselekmények jelentős látenciával bírnak: legtöbbször házon belül követik el, vagy online terjesztik, mely esetben a források visszakeresése szinte lehetetlen, így egyfajta „szürke zónát” képeznek. Az állatpornográf tartalmak vizsgálata jelenleg az állatvédelmi hatóság feladata lévén, hogy hazánkban az állatpornográfia sem büntetőjogi tényállás.

Az Ávtv. 8/B. § megszegése esetén az állatvédelmi hatóságnak van hatásköre eljárni. Az ORFK 2020-as tájékoztató anyaga értelmében, amennyiben a zoofília magatartása látszik megvalósulni, úgy az állatvédelmi hatóság irányába a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 111. §-a alapján szignalizációs eljárás keretében kell tájékoztatni az illetékes állatvédelmi hatóságot a cselekmény elkövetésének gyanújára vonatkozóan. A szakirányítás javaslata, hogy az ilyen jellegű szignalizációt a megvalósulás helye szerint illetékes állatvédelmi hatóságként működő járási főállatorvosnak célszerű megküldeni.

Az interjú során világossá vált számomra, hogy a rendőrség tisztában van a zoofília jelenségével, és kész arra, hogy állatkínzásként azonosítsa az ilyen eseteket, amennyiben azt tényállásszerűnek ítéli meg. Kérdéses azonban, hogy elegendő-e pusztán azokat a zoofil cselekményeket szabályozni, amelyek kimerítik az állatkínzás tényállását. Az interjú tanulsága volt továbbá, hogy az ilyen cselekményeket csak akkor azonosítanák állatkínzásként, ha egyértelműen megállapítható lenne a maradandó egészségkárosodása vagy pusztulása az állatnak. A zoofil cselekményeket nem tekintik pusztán jellegükből adódóan olyan bánásmódnak, amely alkalmas erre.

5.2. Büntetőjogi szabályozás: pro és kontra

Meglátásom szerint, a büntetőjogi szabályozás mellett számos érv hozható fel, míg a szabályozás ellen kevesebb ellenérv sorakoztatható fel. PAULOVICS és VETTER szerint a szabályozás mellett szólnak a nemzetközi trendek, az országimázs, a társadalom védelme, az állat méltóságának figyelembevétele, az állatjóléti megfontolások, a kapcsolat más bűncselekményekkel és zoofil-turizmus veszélye. Továbbá fontos szempont a kiskorúak és az emberi erkölcs védelme, valamint az élőlények iránti tisztelet kifejeződése. Ellene szóló érv lehet, hogy kriminalizálás nem mindig hozza meg a várt eredményeket, valamint, hogy nehéz a bizonyítása, noha ez inkább eljárásjogi, mintsem anyagi jogi kérdés.⁹⁵ A felsorakoztatott érvekkel teljes mértékben egyetértek, kutatásom során bennem is hasonló gondolatok fogalmazódtak meg. A bizonyítás bonyolultsága leginkább akkor állna fenn, ha a törvényalkotó bizonyos feltételekhez kötné a zoofília megvalósulását, mint például az állat fizikai károsodása. Ha pusztán, mint ténykérdést rendelné büntetni, az állat állapotának vizsgálatára nem lenne szükség, így a bizonyítás sem okozna akkora nehézséget.

Az szankcionálással kapcsolatos érvek és ellenérvek kapcsán utalnék vissza az 1961. évi V. törvény miniszteri indoklásában foglalt dekriminalizáció okaira.⁹⁶ Először a társadalomra veszélyességet vizsgálom. A jelenleg hatályos Btk. 4.§-a a büntetőjogi felelősség alatt rendelkezik a társadalomra veszélyességről, melynek értelmében az a bűncselekmény fogalmi elemét képezi.⁹⁷ A (2) bekezdés értelmében: *társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági, állami rendjét sérti vagy veszélyezteti.* A társadalomra veszélyesség a büntető törvénykönyv bűncselekmény-fogalmának vitatott eleme, jelentéstartalmában sincs egyetértés a jogászok között. BLASKÓ Béla értelmezése szerint: „A jogalkotó számára a cselekménytípusok absztrakt társadalomra veszélyességének felismerése iránymutatóként szolgál a büntetendővé nyilvánításhoz.... Az adott társadalomban az adott időszakban meglévő értékrendek alapján dönt a törvényhozó, hogy az egyes magatartástípusok tekintetében milyen szinten vonja meg azt az „objektív zsinórmértéket”, amelynek meghaladása esetén a társadalomra veszélyes magatartás elleni védekezéshez büntetőjogi eszközöket kell

⁹⁵ PAULOVICS Anita – VETTER Szilvia: *The significance and legal assessment of Zoophilia and Zoophilic Acts, with special reference to Hungary.* In: Journal of Agricultural and Environmental Law, 2024, Vol. XIX No. (a továbbiakban: PAULOVICS – VETTER 2024) 105–121.

⁹⁶ Lásd: 10–11. oldal.

⁹⁷ Btk. 4. § (1) *Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.*

*igénybe venni.*⁹⁸ Ezen értelmezés alapján arra a kérdésre kell tehát megtalálni a választ, hogy miben rejlik a cselekmény társadalomra veszélyessége, illetve, hogy kellően veszélyes-e a büntetőjogi szankcionáláshoz?

Az, hogy a tetteseknek rendszerint nincs más módjuk nemi vágyaik kielégítésére, nem elfogadható indok a szankcionálás ellen, tekintettel arra, hogy a zoofil cselekmények jelentős része nem a potenciális emberi partner hiánya miatt történik, hanem egy konkrét parafileához kapcsolódik.⁹⁹ Az, hogy az előbbieket okán a büntetés céljai nem valósulnának meg, szintén nem helytálló. A törvényalkotó akkor úgy vélte, hogy büntetőjogi szankcionálását nem adhatja csupán az a körülmény, hogy a bestialitás kétségtelenül visszataszító nemi kisiklás. Nyilvánvalóan lehetetlen, hogy a büntetőjogi szabályok minden erkölcsi normát tükrözzenek.¹⁰⁰ Meglátásom szerint a zoofília azonban nem pusztán szexuális deviancia, és erkölcsileg megvetendő cselekmény, hanem egyben egy olyan magatartás, amely állatok ellen elkövetett erőszakos cselekmény is egyben.

5.3. *De lege ferenda javaslat*

Álláspontom szerint az állatok szexuális bántalmazásának büntetőjogi szankcionálása szükséges. Jelenleg a törvényalkotó arra áll készen, hogy az állatkínzó zoofil cselekményeket pönalizálja, de Magyarországon is sor fog kerülni arra, hogy a jogalkotó átfogóan rendezze a kérdést, és kiszélesítse a büntetőjogilag tilalmazott zoofil cselekmények körét. Első lépésként jogalkalmazó szervek oktatása lenne a cél, hogy kellő ismeretekkel rendelkezzenek, amelyhez további oktatások és kutatások kellenek. A büntetőjogi szabályozás tekintetében az alábbiakat javaslom:

A zoofília egyrészről – a magyar jogi hagyományokat követve – elhelyezhető lenne a Btk. XIX. fejezetében, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények fejezetében is, hasonlóan Németországhoz és Hollandiához. Én azonban ajánlatosabbnak tartanám az állat részéről meghatározni a védendő jogtárgyat, így meglátásom szerint az állatkínzással egy fejezetben logikus elhelyezni.

A zoofília két módon lenne beemelhető a Btk.-ba. Egyrészről, beépíthető az állatkínzás tényállásába, mint szexuális cselekmény végzése az állattal.¹⁰¹ Ha az állatkínzással egy

⁹⁸ KÖHALMI László: *A társadalomra veszélyesség fogalma a büntető anyagi kódexekben*, 2012.

⁹⁹ PAULOVICS – VETTER 2024.

¹⁰⁰ BELOVICS 2022, 25.

¹⁰¹ FEDOR Zsuzsanna Réka: *Az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásai – különös tekintettel az állatkínzás törvényi tényállására*, Doktori Értekezés, Budapest, 2024, 226: A szerző disszertációjában foglalt javaslata alapján az állattal elkövetett szexuális tevékenység végzését külön elkövetési magatartásként, akár az (1) bekezdés c) pontjaként kellene bevezetni a törvénykönyvbe.

tényállásban lenne elhelyezve, mint új elkövetési magatartás, azzal a jogalkotó általánosan arra az álláspontra helyezkedne, hogy az állat szexuális bántalmazása állatkínzást valósít meg. A szexuális cselekmény értelmezésnek kereteit a törvény indokolásában kellene lefektetni, a jogalkalmazás következetességének elérése céljából.

Másik megoldás, hogy a zoofília külön tényállásként, az állatkínzást követően lenne szabályozva, minősített esetekkel ellátva. Hasonlóan a francia és a holland törvényekhez, minősített esetként lehetne szabályozni a kiskorú jelenlétében történő elkövetést, a hivatásánál fogva állatokkal foglalkozó elkövetők büntetését, illetve azt, aki az állat tulajdonosaként követi el a bántalmazást.

Az állatpornográf tartalmakkal kapcsolatos elkövetési magatartásokat is ajánlatosnak tartanám szabályozni, ahogyan azt a holland, a német, a francia és a svájci törvény is teszi. Az elsődlegesen védendő jogtárgyat figyelembe véve, az állatpornográfiát inkább a Btk. XIX. fejezetében javasolom elhelyezni, hasonló okokból, mint a német törvény indokolásában foglaltak. Amennyiben a gyermekek vagy a serdülők ilyen felvételek birtokába kerülnek, az veszélyezteti egészséges nemi fejlődésüket.

6. Záró gondolatok

Kutatásom és annak eredményeit az alábbiak szerint összegzem. Dolgozatom témája a zoofília büntetőjogi vonatkozásainak feltárása, különös tekintettel a büntetőjogi szabályozás múltjára, kriminológiai aspektusaira, egyes országok szabályozására, valamint a jelenlegi helyzetre Magyarországon. A jogtörténeti áttekintés fejezetben feltártam, hogy a zoofília a XVII. századtól van jelen a magyar büntetőjogban. A Csemegi-kódex vétségként szankcionálta, azonban az 1961.évi V. törvény hatálybalépése óta nem bűncselekmény.

Kutatásom során bizonyítást nyert, hogy az európai országok legtöbbségében a zoofília bűncselekmény. A vizsgált országokban szabadságvesztés vagy pénzbüntetés a zoofília szankciója.

Általánosságban elmondható, hogy a zoofília rendkívül negatív társadalmi megítéléssel rendelkezik a legtöbb kultúrában, köztük Magyarországon is. Egy 2024-es kérdőív arra irányuló kérdésére, *miszerint állatkínzásnak minősül-e az, ha valaki egy állattal szexuális tevékenységet végez* egy válaszadó kivételével mindenki egyértelműen igenlő választ adott.¹⁰²

Kutatásom fő kérdésére, miszerint 2024-ben Magyarországon szükséges-e – közel hetven év távlatából – újra pönalizálni az állatokkal elkövetett szexuális cselekményeket, igen

¹⁰² Uo. 18.

a válasz. A dolgozatban ismertetett témakörök alapján igazolható a téma aktualitása, fontossága és a szabályozás szükségességének okai. Jelenleg a jogalkalmazás térrétegében belül, az állatkínzó zoofil cselekmények büntetőjogi felelősségre vonására van lehetőség. A jövőben azonban szükség lesz a jogalkotás terén módosításokat eszközölni oly módon, hogy az állatok testi épségének és méltóságának figyelembevételével a jogalkotó azokat a zoofil cselekményeket is büntetni rendeli, amelyek nem egyértelműen állatkínzó jellegűek.

Az állatkínzás szabályozásának szigorítására és az állatvédelemre egyre nagyobb igény van szerte Európában, így remélhetőleg ez az igény új tényállásokat, az állatvédelmi szabályok újragondolását fogja életre hívni, beleértve a zoofília szankcionálásának lehetőségként való felvetését, kidolgozását, illetve kriminológiai kutatások lehetővé tételét olyan országokban is, ahol erre eddig nem került sor – beleértve Magyarországot is.

Forrás- és irodalomjegyzék

Felhasznált jogforrások

Magyar jogforrások

Magyarország Alaptörvénye

1878. évi V. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről

1879. évi XL. törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a kihágásokról

1961. évi V. törvény a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

Külföldi jogforrások

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés

Francia Büntető Törvénykönyv – Code Pénal

Holland Büntető Törvénykönyv – Wetboek van Strafrecht

Luxemburgi Állatvédelmi Törvény – Loi sur la protection de la vie, la sécurité et le bien-être de animaux

Német Büntető Törvénykönyv – Strafgesetzbuch (StGB)

Svájci Alkotmány – Constitution fédérale de la Confédération suisse (Cst.)

Svájci Büntető Törvénykönyv – Code pénal suisse (CP)

Felhasznált irodalom

Magyar nyelvű szakirodalom

AMBRUS István: *Az állatkínzás bűncselekményének jogi tárgyai, egyes dogmatikai kérdései, valamint de lege ferenda szabályozása.* In: Magyar Jog, 2021/7-8.

ANGYAL Pál: *A magyar büntetőjog tankönyve második kötet Különös rész 1. füzet.* Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.T Kiadás, Budapest, 1912.

ANGYAL Pál: *A szemérem elleni büntettek és vétségek.* Attila-Nyomda Részvénytársaság, Budapest, 1937.

BÁNYAI Krisztina: *Az állatok jogi védelmének kérdései (kihívások és tendenciák, kitekintéssel egyes országok szabályozására) című nemzetközi online konferenciáról.* In: Ügyészek Lapja, 2022. <https://ugyeszeklapja.hu/?p=4009> (Letöltés dátuma: 2024. 08. 19.)

- BÁNYAI Krisztina: *Az állatvédelmi eljárások egymásra hatása és az alkotmánybírósági jogértelmezés*, In: *Ügyészek Lapja* tudományos-szakmai folyóirat, 2023, <https://ugyeszeklapja.hu/?p=4212> (Letöltés dátuma: 2024. 12. 01.)
- BELOVICS Ervin – MOLNÁR Gábor – SINKU Pál: *Büntetőjog II. Különös rész*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2021.
- BELOVICS Ervin: *Büntetőjog I. Általános Rész*. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2022.
- BERKES György (szerk.): *Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára*. 2.kiadás, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2012.
- DREHER, Eduard (szerk.): *Strafgesetzbuch und Nebengesetze*. 53. kiadás, Verlag C.H. Beck, München, 2006.
- EDVI ILLÉS Károly: *A büntetőnovella zsebkönyve*. Negyedik kiadás, Révai Testvérek Irodalmi Intézet R.T., Budapest, 1910.
- EDVI ILLÉS Károly: *A büntetőtörvénykönyv magyarázata*. Második kötet, Budapest, Révai Fivérek Kiadása, 1894.
- FEDOR Zsuzsanna Réka: *Az állatvédelem büntetőjogi vonatkozásai – különös tekintettel az állatkínzás törvényi tényállására*, Doktori Értekezés, Budapest, 2024.
- FINKEY Ferenc: *A magyar büntetőjog tankönyve*. Negyedik átdogozott kiadás, Grill Károly Könyvkiadó Vállalta, Budapest 1914.
- GRÁDNÉ FEKETE Mária – GRÁD András: *Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak*. HVG ORAC kiadó, 2020.
- GYÖNGYÖSI Zoltán: *Az állatok joga és jogalanyisága*. Jogi Fórum publikáció, 2005.
- HAJDU Lajos: *Az első (1795-ös) magyar büntetőkódex tervezet*. Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, Budapest, 1971.
- HALLER József (szerk.): *Büntettek kriminálpszichológiája*. Dialóg Campus, Budapest, 2020.
- KAJÓ Cecília: *Aki állatot kínozt, az emberre készül?* Arsboni cikkíró pályázat, 2019. <https://arsboni.hu/aki-allatot-kinozt-az-emberre-keszul/> (Letöltés dátuma: 2024. 12. 07.)
- KAJÓ Cecília: *Mit mondott bírósági ítélet: elmebeteg vagy elmebeteg?* Arsboni cikkíró pályázat, 2019. <https://arsboni.hu/mit-mondott-biro-ur-elmebeteg-vagy-elmebeteg/> (Letöltés dátuma: 2024. 11. 10.)
- KOMP Bálint: *Adalékok az egyes nemi erkölcs elleni bűncselekmények elméletéhez és bizonyításával kapcsolatos gyakorlati nehézségekhez*. In: Diskurzus - A Batthyány Lajos Szakkollégium Tudományos Folyóirata 2014. IV. évfolyam 1. szám.
- KÓNYA István (szerk.): *Magyar Büntetőjog I-IV. - új Btk. - Kommentár a gyakorlat számára*. ORAC Kiadó, Budapest, 2024.
- KÖHALMI László: *A társadalomra veszélyesség fogalma a büntető anyagi kódexekben*. 2012, <https://ujbtk.hu/a-tarsadalomra-veszelyesség-fogalma-a-bunteto-anyagi-kodexekben/> (Letöltés dátuma: 2024. 11. 01.)
- MADARASSY-MOLNÁR Máté: *Adalékok a nemi erkölcs elleni bűncselekmények Csemegi-kódex előtti történetéhez*. In: Jogtudományi Közlöny, 2009/7-8.

- MEZEY Barna (szerk.): *Magyar jogtörténet*. 4. átdogozott kiadás, Osiris Kiadó, Budapest 2007.
- PETRÉTEI Dávid – SCHREITER Katalin – TILKI Katalin: *Támpontok az állatkinzás nyomozáshoz*. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2021.
- SÁTORI Ágnes: *Állatokhoz való viszony a társas-társadalmi kapcsolatok rendszerében*. Doktori disszertáció, 2006.
- SZOMORA Zsolt: *A fajtalanság és a nemi cselekmény (Büntetőjog-dogmatikai alapkategóriák jogösszehasonlító elemzése)*. In: *Acta Iudicia et Politica*, Szeged, 2007.
- SZOMORA Zsolt: *A nemi bűncselekmények egyes dogmatikai alapkérdései*. PhD értekezés Szeged, 2008.
- TÓTH J. Zoltán: *Jogosultság-viszony és jogosultság-alanyok* In: Ficsor Krisztina – Györfi Tamás – Szabó Miklós (szerk.): *Jogosultságok – elmélet és gyakorlat*, A Miskolci Egyetem és a Miskolci Akadémiai Bizottság által 2008. december 5-én és 6-án rendezett konferencia anyaga, Bíbor, Miskolc, 2009.
- VAVRIK Béla – GYOMAI Zsigmond (szerk.): *GRILL-féle döntvénytár, Büntetőjog, bűnvádi eljárási büntető törvénykönyv a büntettekről és vétségekről (1878 : V. t.-cz.)*. GRILL Károly Könyvkiadó Vállalata, Budapest, 1905.
- VETTER Szilvia – ÓZSVÁRI László: *A zoofília megítélése és büntetőjogi szabályozása tizenöt európai országban*. In: *Magyar Állatorvosok Lapja*, 2019, 759-768.
- VETTER Szilvia - ÓZSVÁRI László: *Az állatfajok és állategyedek védelme az európai országok alkotmányában, különös tekintettel az állatok "méltóságára"*. In: *ABSz*, 2020/2. 11-18.
- VETTER Szilvia: *Állatvédelmi jog*. L' Harmattan Kft., Budapest, 2024.
- VETTER Szilvia: *Az állatkinzás szabályozása gazdasági és társadalmi mutatók tükrében*. Doktori értekezés, Gödöllő, 2020.

Idegen nyelvű szakirodalom

- AARONSON, Ely – SHAFFER, Gregory: *Defining Crimes in a Global Age: Criminalization as a Transnational Legal Process*. In: *Law & Social Inquiry*, 46/2., 2021. 455–486.
- BOLLIGER, G. – GOETSCHER, A. F.: *Sexual relation with animals (zoophilia): An unrecognized problem in animal welfare legislation*. In: Beetz, A. M. – Podberscek, A. L. (eds.): *Bestiality and zoophilia. Sexual relations with animals*. Berg, Oxford, New York, 2009. 23–45.
- CAMPOS CASTANHEIRA, Mariana Monteiro: *Animal sexual abuse - a reality in Portugal and Spain*. In: *dA.Derecho Animal (Forum of Animal Law Studies)* 2019, vol. 10/4 123-154.
- DE BLOCK, Andreas – ADRIAENS, Pieter R.: *Pathologizing Sexual Deviance: A History The Journal of Sex Research*, Vol. 50, No. 3/4, Published by: Taylor & Francis, Ltd. Annual Review of Sex Research, April-June 2013, 276-298.
- FEKIH-ROMDHANE, F. – KHEMIRI, I. – RIDHA, R.: *Violence, bestialité et trouble de la personnalité borderline: à propos d'un cas* *Sexologies* Volume 30, Issue 3 September 2021. 230-234.

- HOLOYDA, Brian J – NEWMAN, William J: *Childhood animal cruelty, bestiality, and the link to adult interpersonal violence*.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0160252716300309> (Letöltés dátuma: 2024. 09. 02.)
- M. BEETZ, Andrea – PODBERSCEK, Anthony L: *Bestiality and Zoophilia Sexual Relations with Animals*. Purdue University Press, 2005.
- MILETSKI, Hani: *A history of bestiality*, In: *Bestiality and Zoophilia Sexual Relations with Animals*, Edited by: Andrea M. Beetz and Anthony L. Podberscek, Oxford, 2009, Berg Publishers.
- PAULOVICS Anita – VETTER Szilvia: *The significance and legal assessment of Zoophilia and Zoophilic Acts, with special reference to Hungary*, Journal of Agricultural and Environmental Law, 2024, Vol. XIX, 105–121.

Egyéb online források

- Az Európai Bizottság hivatalos weboldala – A Bizottság 2023. december 7-én javaslatot tett az állatok szállítás közbeni védelmére vonatkozó uniós szabályok felülvizsgálatára, valamint a kutyák és macskák jólétére és nyomonkövethetőségére vonatkozó új szabályokra. https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare_en (Letöltés dátuma: 2024. 08. 23.)
- Az Európai Bizottság hivatalos weboldala – European Commission: Main achievements about animal welfare. https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/main-achievements_en. (Letöltés dátuma: 2024. 08. 23.)
- Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Answer given by Mr Borg on behalf of the Commission E-002512/2014(ASW) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2014-002512-ASW_EN.html (Letöltés dátuma: 2024. 08. 19.)
- Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question - E-002512/2014 Cristiana Muscardini (ECR) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2014-002512_EN.html (Letöltés dátuma: 2024. 08. 19.)
- Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question - E-005326/2012, Kay Swinburne (ECR): Az Európai Parlament hivatalos weboldala. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2012-005326_EN.html (Letöltés dátuma: 2024. 08. 23.)
- Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question- E-004587/2014, Phil Bennion (ALDE) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2014-004587_EN.html (Letöltés dátuma: 2024. 08. 19.)
- Az Európai Parlament hivatalos weboldala – Parliamentary question - E-005326/2012(ASW) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2012-005326-ASW_EN.html (Letöltés dátuma: 2024. 08. 01.)
- BBC: Denmark passes law to ban bestiality. <https://www.bbc.com/news/newsbeat-32411241> (Letöltés dátuma: 2024. 08. 19.)
- Jogászvilág – Csáth-novellát kell olvasniuk az állatkinzókknak. <https://jogaszvilag.hu/napi/csath-novellat-kell-olvasniuk-az-allatkinzokknak/> (Letöltés dátuma: 2024. 09. 02.)

National Link Coalition weboldala. <https://nationallinkcoalition.org/> (Letöltés dátuma: 2024. 09. 03.)

The Local ES – Fact check: No, Spain has not legalised bestiality. <https://www.thelocal.es/20230221/fact-check-no-spain-has-not-legalised-bestiality>. (Letöltés dátuma: 2024. 12.)

Táblázatok, ábrák

1.ábra. *Bűncselekmény-e a zoofília egyes európai országokban (a szerző szerkesztése)*

2.ábra. *Zoofília az USA-ban* [forrás: Newsweek - Map Shows One State Where Bestiality Isn't Banned. <https://www.newsweek.com/map-bestiality-legal-state-1929106> (Letöltés dátuma: 2024. 11. 18.)]

1.táblázat. *A zoofília törvényi tényállásának összehasonlítás egyes európai országokban (a szerző szerkesztése)*